

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem r
poročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prežnku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Vse kopije se ne vračajo, ne frankirane
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnistva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevski števil. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V znamenju popolnega zastoja.

VLADA SE JE RAZPRSILA NA VSE VETROVE. — SKUPŠČINA PRICNE ZOPET
Z DELOM SELE SEPTEMBRA, POTEM SE PA ZOPET ODGODI.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Takoj po odgoditvi se narodne skupščine je večina ministrov zapustila Belgrad, tako da sedaj niti vlada ne dela. Iz Belgrada so odpotovali vojni minister, prosvetni minister, minister Srskič, poštini minister, minister Krajač in v ponedeljek bo odpotoval v Pariz iz zdravstvenih razlogov tudi minister Gjuritič. Na ta način bo v Belgradu ostalo vsega par ministrov, ki bodo odsotne tovaršne nadomestovali.

Da to ne more biti v korist državne uprave se razume samoposebi. Zato je opaziti popoln zastoj v vseh panogah državne uprave.

Interpelacija Jugoslovanskega kluba zaradi vojaške opreme Orjuna.

Belgrad, 3. jul. (Izv.) Poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili na vojnega ministra radi vojne opreme Orjuna sledečo interpelacijo:

»Na Vidovdan so se v Ljubljani zgodile obžalovanja vredne demonstracije Orjuna, pri katerih je prišlo do krvavih spopadov med člani Orjuna in policijo. Pri teh spopadih je bilo na obeh straneh več oseb ranjenih. Orjuna, ki se je spustila v boj s policijo, je bila bojno opremljena s revolverji in bodali. Na glavi so člani napadalne čete nosili jeklene čelade, kakor vojaki, kadar so opremljeni za napad. Izvedeli smo, da je ta akcijska četa Orjuna, ki se je spopadla z državno policijo, organom notranjega ministrstva, dobila to vojno opremo in jeklene čelade od vojaških oblasti. Večidel te čete so sestavljali Vojvodinci in Belgrajčani in so prišli v Ljubljano tako opremljeni. Kakor smo izvedeli iz gotovega vira, se je pri preiskavi ugotovilo, da

Ta malomarnost posameznih ministrov se na splošno obsoja.

V političnih krogih se še vedno delajo najrazličnejše kombinacije. Danes se je predvsem govorilo o seji HSS kluba, ki se bo vršila v sredo, 7. julija, v Zagrebu. Seji bo predsedoval S. Radić. Iznenadenja niso izključena. Kar se tiče delovanja narodne skupščine, je sedaj več kot gotovo, da bodo vladne stranke gledale na to, da se čim pozneje sestane. Po dosedanjih načrtih vlade, bi se naj skupščina sklicala šele začetkom septembra na par sej, nato pa bi se spet odgodila do pozne jeseni.

je dala jeklene čelade na razpolago Orjunam vojaška oblast v Novem Sadu.

Ker je to postopanje vojaške oblasti napram zasebni organizaciji več kot nedopustno, posebno če se vojaška bojna oprema zlorablja za aktiven boj proti predstaviteljem civilne in vojaške državne oblasti, zato je v interesu civilne in vojaške državne oblasti in avtoritete obeh nujno potrebno, da se ta slučaj natančno in z vso strogostjo preišče in krivici kaznujejo.

Z ozirom na navedeno si Vas, gospod minister, dovoljujemo vprašati:

1. Ali Vam je znano, da je Orjuna v Ljubljani nastopila opremljena z vojaškimi bojnimi čeladami;

2. ali ste voljni dati preiskati, kdo je dal te čelade Orjuni na razpolago;

3. ali ste voljni vojaške činitele, o katerih bo preiskava dognala, da so se v tem oziru pregrešili, strogo kaznovati?

Poplava.

Belgrad, 3. jul. (Izv.) O poplavih prihajajo zopet vznemirljive vesti, posebno iz podonavskih in podravskih krajev. Donava je dosedaj poplavila v naši državi 32.000 juter zemlje. Po poslednjih poročilih je Donava prišla zopet naraščati. Pri Apatinu je prodrla državni nasip, tako da se je bati še bolj katastrofalnih posledic. Odbor za reševanje od poplave, ki je po naredbi ministrstva za notranje zadeve sestavljen, neprestano dela. V Apatinu sta danes odšli dve ladji z 10 vlačilci, da pomagajo pri reševanju. Druge ladje so odšle v Makiž, da so pripravljene za slučaj, da bi tukaj voda porušila nasip, kateremu preči nevarnost. V Belgradu sta Sava in Donava narastli za nadaljnjih 15 cm. Pri Kupinovem je Sava porušila nasip in poplavila nad 2000 ha zemlje. Naredila je ogromno škodo na živini in polju. Človeških žrtev ni bilo.

Znatno narašča tudi Drava. Iz Vukovarja poročajo, da Donava tam še vedno narašča in da je sedanja višina vode 34 cm višja nego

ob času povodnji l. 1924. Storili so so se nujni koraki za reševanje.

Belgrad, 3. jul. (Izv.) Iz poplavljenega ozemlja poročajo, da je prispel v Sombor kralj, ki je z motornim čolnom pregledal vse poplavljenе kraje, deleč prebivalstvu znatne podpore. Kralj je obiskal Apatin in Beždan. Proti večeru je prispel v Novi Sad, kjer bo ostal čez noč. Govori se, da bo kralj iz poplavljenih krajev odpotoval v Južno Srbijo, da se tudi tam na licu mesta prepriča o velikih nesrečah, ki je zadela prebivalstvo.

Sofija, 3. jul. (Izv.) Radi neprestanega deževja so se reke razlile. Na mnogih krajih so nastale poplave, ki so povzročile velikansko škodo. Voda je preplavila okolico Vidina in Nikopola. V dolini Strumica je voda porušila večino mostov. Med Dupino in Petričem je železniški promet prekinjen. Petrič je od ostalega dela države popolnoma odrezan. Škoda je velika in žetev je deloma uničena, zlasti ob obali reke Strume.

—o—

Razprava o davčnem nu.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Odbor za pretrg davčnega zakona je po dolgotrajni debati, ki je trajala nad dveipol ure, sprejel čl. 13. zakona. Raznih predlogov, ki se tičejo oprostitve od davka, finančni minister ni sprejel. Sedaj so se k besedi oglašili Radićevci, ki so menda začeli uvidevati, da zakon vendar ni tako dober, kot so ga spočetka oni presojali in da je nujno potrebno izvršiti večje spremembe. Posl. Pušenjak je opozoril na to, da se za kmete dosedanje ugodnosti poslabšujejo. Predlaga, da naj se začasno oprostiti zemljiškega davka tudi vinogradi, katere je uničila trina uš, pa se regenerirajo. V načrtu navedenim elementarnim neizgoda naj se še dodajo suša, mraz, črv in gosenica. Oprostitev v slučaju elementarnih neizgoda naj se ugotovi v zakonu, ne pa prepusti pravilniku. Tudi ostali govorniki so v tem smislu podpirali poslančev predlog. Vladna večina je predloge odbila in čl. 13. sprejela nespremenjen. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Za kraljevino na Poljskem.

Varšava, 3. julija. (Izv.) V zvezi s predlogi, ki so jih stavile poljske stranke glede bodoče državne oblike, je sklenilo predsedstvo kršćansko socialne stranke, naj se spremeni poljska republika v dedno kraljevino.

Nemška vlada ne odstopi.

HINDENBURG PREPREČIL DEMISIJO VLADE. — PRUSIJA UREDI SAMA ZADEVO S HOHENZOLLERCI.

Berlin, 3. julija. (Izv.) Vlada kljub temu, da ni prodrla s svojim predlogom o odpravi knežjim rodbinam, ne bo podala ostavke. Vlada je že sklenila podati ostavko, kar pa je preprečil državni predsednik Hindenburg. Poslal je predsedniku vlade sledeče pismo: Spoštovani gospod državni kancler! Kakor čujem, se kabinet radi odklonitve zakonskega predloga o odpravi nemških knežjim rodbinam posvetojuje o razpustitvi državnega zbora in odstopu celokupne vlade. V tem vprašanju Vam sporočam, da se za razpust parlamenta iz notranje- in zunanje-političnih razlogov ne morem odločiti in da iz istih razlogov

smatram odstop vlade kot neumesten. Prosim Vas, gospod državni kancler, kakor tudi vse člane Vaše vlade, da opustite misel na demisijo vlade.

Berlin, 3. julija. (Izv.) Poučeni krogi razglašajo, da bo po umaknitvi vladnega kompromisnega predloga, pruska vlada že do jeseni sama uredila vprašanje odpravnine svojim knezom. vsled česar bi se to vprašanje nanašalo samo še na Gotho. Ureditve tega vprašanja bi postala tako mnogo lažja in bi bila ta zadeva tako rekoč rešena, ako Prusija uredi to vprašanje s svojimi knezi sama.

—o—

Za stabilizacijo franka.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Finančni minister Caillaux je včeraj ves dan skupno s podtajnikom Pietrijem in Duboin izdeloval načrt za sanacijo franka. V parlamentarnih krogih se je razširjala vest, da se bo Caillaux v nedeljo in ponedeljek mudil v Londonu, da stopi v stik z angleškimi finančnimi krogi še pred finančno razpravo v parlamentu, ki se bo vršila v torek. Sanacijski načrt finančnega ministra predvideva predvsem takojšnjo stabilizacijo franka. Ni pa še gotovo, ali se bo stabilizacija izvedla s pomočjo uporabe zlate rezerve francoske banke ali pa bodo najeli v ta namen tudi inozemsko posojilo.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Poročilo izveden-

ške komisije bo danes izročeno finančnemu ministru. Objavljeno bo najbrže šele v ponedeljek. Kot glavna točka bodoče finančne politike se zahteva takojšnja stabilizacija franka. Zato je pa potrebna predvsem ratifikacija washingtonskih pogodb in ožje sodelovanje med francosko državno banko, angleško banko in Federal Reserve Banc. V ponedeljek zvečer ali torek dopoldne bo Caillaux predložil izvedeniško in svoje poročilo ministrskemu svetu, v torek popoldne pa se bo pričela odločilna debata v poslanski zbornici. Caillaux bo na tej seji zahteval, da se takoj začne diskusija o njegovem predlogu. Namerava staviti vprašanje zaupnice.

Nove volitve na Grškem.

Atene, 3. julija. (Izv.) General Pangalos se še vedno zelo trudi, da bi sestavil novo vlado, v kateri bi bil ministrski predsednik voditelj male protivenizelistične stranke Zavizianos. Obrnil se je tudi na Venizelosa, da bi pregovoril svojega sina Kyriakosa, da prevzame kako ministrstvo v tem kabinetu. Kyriakos Venizelos se nahaja sedaj v Franciji in je pripadal svojčas diplomatskemu zboru. Venizelos je stavil kot pogoj, da stopi njegov sin v novi kabinet pod predsedstvom Zavizianos, razpis novih volitev ob zagotavljanju polne volivne svobode. Novo izvoljeni parlament bi moral najprej potrditi med diktaturo izvedeno spremembo ustave. Pangalos je na to pristal in je zato Kyriakos Venizelos včeraj že zapustil Pariz. Nove volitve bi se izvršile v mesecu oktobru.

Pomanjkanje premoga na Angleškem.

London, 3. julija. (Izv.) Listi poročajo, da je pomanjkanje premoga vsled rudarskega štrajka vedno bolj občutno. Vlada bo zaprosila za dovolitev izrednih kreditov za nakup premoga v inozemstvu. Pomanjkanje premoga se čimdalje bolj občuti tudi v industriji, ki je deloma že morala omejiti svoje obrate.

London, 3. julija. (Izv.) Generalni svet angleških strokovnih organizacij je izdal oklice vsem včlanjenim zvezam, kjer jih poziva na enoten nastop proti novemu vladnemu zakonu o osemurnem delavniku.

London, 3. julija. (Izv.) Radi pomanjkanja premoga so se proizvajalni stroški volne industrije zelo pomežili. Ta panoga angleške tekstilne industrije izrablja sedaj samo 10 odstotkov svoje kapacitete. Če se razmere ne spremenijo, bodo tovarnice zaostale s svojimi dobavami, kar pomeni občutno škodo za angleško gospodarstvo.

NA POLJSKEM GROZI STAVKA V TEKSTILNI INDUSTRIJI.

Varšava, 3. julija. (Izv.) Tekstilni industriji v vsej Poljski grozi stavka. V Lodzu so delavske zveze zahtevale 25 odstotno povišanje plač. Podjetniki so to odklonili, ker se boje, da bi se radi tega zvišal draginski indeks. Delavske organizacije so radi tega proglasile štrajk, ako se ne bo posrečilo vladi, da v tem vprašanju uspešno posreduje.

Nameni španskih zarotnikov.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Voditelj španskih liberalcev grof Romanones je izjavil v »Quotidien«, da zarota v Španiji ni imela komunističnega ali anarhističnega obilježja. Bila je v prvi vrsti vojaško gibanje, intervencija armade, da se državi zopet prejšnja ustava in izvoli nov parlament, ker je le na ta način mogoče zagotoviti bodočnost Španije.

Dr. Gosar proti vladnemu načrtu o centralni upravi.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Zakonodajni odbor je nadaljeval z načelno razpravo o načrtu zakona o centralni upravi.

Prvi je govoril dr. Gosar, ki je v imenu Jugosl. kluba obširno govoril proti predloženemu zakonu o centralni upravi. Najprej je grajal, da vlada ni podala k zakonu nobene ekspozicije. Centralna uprava ima v naši centralistični državi največji pomen, obenem pa je najslabša. Dokaz so zlasti neštete intervencije poslancev in različna druga posredovanja. Zato bi bila dolžnost vlade, da bi povedala, kako si zamišlja reorganizacijo cele uprave. To tembolj, ker to iz predloženega načrta niti malo ni razvidno. Po tem uvodu je poslanec Gosar obširno polemiziral s Kojičem, ki je na prejšnji seji hotel dokazati, kako je centralizem potreben in da je tudi najbolj ekonomičen. Gosar je temu nasprotno dokazal, da je centralizem ne le neekonomičen, marveč je nujno združen z nasiljem nad ljudstvom. Vse kaže, da stopa mesto demokracije centralizma vedno bolj v ospredje ideja avtonomistične državne oblike. Zato dr. Gosar zlasti obširno in stvarno pokaže, kako gorostasen je vladin načrt, da bi se tisti del področja ministrstva za socialno politiko, ki se tiče delavskega varstva, dodelil ministrstvu za trgovino. Res je, kakor je včeraj trdil poslanec Kojič, vsa politika v gotovem smislu socialna politika, toda poleg socialne politike v širšem, splošnem smislu imamo socialno politiko v ožjem pomenu, to je družabna javna skrb, zaščita socialno slabih stanov ali slojev, ki se sami v javnem življenju ne morejo ali ne znajo primerno uveljaviti ali dovolj braniti svojih interesov. Nemogoče je zahtevati, da bi mogel to nalogo izvršiti minister za trgovino in industrijo, ki ima v prvi vrsti skrbeti za pospeševanje trgovine in industrije. Edino pravilno bi bilo, ako bi se ministrstvo za naravno zdravje združilo z ministrstvom za socialno politiko. Raditega in še iz drugih razlogov izjavlja poslanec, da bo glasoval proti, ker zahteva samo 11 ministrstev.

Nato je govoril poslanec Spaho in razlil prepričanje, da ne pomeni predložen zakon nobenega varčevanja. Dr. Laza Marković je zagovarjal centralistični sistem uprave in polemiziral s predgovorniki. Nato se je seja zaključila. Prihodnja seja bo vršila šele po Srskičevi vrnitvi, ki je, kakor znano, odšel v Prago.

AMERIŠKI TURISTI NA POTU V EVROPO.

New-york, 3. julija. (Izv.) Danes je 14 oceanjskih parnikov zapustilo luko in odplulo v Evropo. Na parnikih je nad 16.000 potnikov.

Dr. F. Grivec:

Apostola verske obnove.

Slovanska apostola sv. Ciril in Metod sta živila v veliki dobi, ko se je odločevala usoda vesoljne krščanske edinstvi med Vzhodom in Zahodom in s tem tudi usoda vzhodne Evrope. A velika odločilna doba žal ni imela velikih mož, ni bilo velikih harmoničnih osebnosti, kakršne bi bile potrebne za ohranitev soglasja v krščanskem svetu in za harmonični razvoj krščanske prosvete v Evropi. Poglejmo na sedanji Vzhod, in videli bomo, kako bohotno je tam vse to, kar se zaznamuje s zloglasnim imenom bizantinstva. Fotij je bil brez dvoma velikan svoje vrste, a niti največji njegovi častilci ne morejo trditi, da bi bil Fotij velika in natančna soglasna osebnost ali velik krščanski značaj. Na germansko-romanskem Zahodu so se po prvi krščanski gorečnosti in po prvem trionfu zapadnega rimskega cesarstva pojavljali znaki propadanja; pod površjem krščanstva so poredno silili na dan ostanki poganstva in razdrojeni nedoveršeni značaji. V Rimu pa so se že pojavljali znaki, ki so napovedovali najzlastnejšo dobo rimske cerkve in papeštva. Težko je vse dogodke in moze one dobe vsestransko presoditi. A morebiti vendar ne bo preveč drzna trditev, da sta bila sv. Ciril in Metod največja meta svoje dobe in da njuno delo prav zato ni imelo še več uspeha, ker sta bila v oni dobi preveč osamljena.

Kakor naša razbita Evropa, tako je tudi 9. stoletje potrebovalo krščanske poglobitve in notranje obnove, krščanske obnove posameznika in družbe; treba se je vrnilo k doslednemu izvajanju bistvenih krščanskih načel, treba je neizprosno dosledno oznanjati in živeti Kristusov nauk, oznanjati ga z besedo, dejanjem in življenjem. Treba je vse prenoviti v Kristusu in uresničevati kraljestvo božje. Taka apostola verske obnove sta bila sv. Ciril in Metod.

Slovanska apostola sta se samostojno poglabila v Kristusov nauk brez ozira na predhodke in forme one dobe. V samoti in zatajevanju sta se prenovila v Kristusu. Tako sta se usposobila, da sta mogla med Slovani gorče delovati za dosledno izražanje krščanskih načel, za čistost in poglobitev krščanskega življenja. Učila sta z besedo in z zgledom. Sveta brata in njuni učenci so se visoko odlikovali nad tedanje obmejno nemško duhovščino, ki je nasproti sv. Metodu v jako neprijetni obliki pokazala pomanjkanje krščanskega duha. Po zgledu prih krščanskih stoletij sta bogoslužje in posebe liturgijo svete maše smatrala za ognjišče verskega življenja in za važno sredstvo verskega pouka. Širila sta umevanje liturgije in prevajala bogoslužne knjige. Podobno se tudi sedaj med katoličani poudarja liturgija kot sredstvo verske obnove, širi se liturgično gibanje, prevaja se bogoslužne knjige.

V delu in značaju svetih bratov odseva krščanstvo iz dobe velikih cerkvenih očetov; v njunem nauku in misijonskem načrtu se razodevajo arhaične poteze, ki spominjajo na prva krščanska stoletja. Tja se ozira tudi sedanja katoliška obnova.

V Ciril-Metodovem nauku in življenju odseva dosledno starokrščansko pojmovanje krščanske vesoljnosti in onega bratstva v Kristusu, ki more premostiti prepad med stanovi in narodi. Pa nauku apostola Pavla pred Bogom ni razlike med stanovi, ker smo vsi eno v Kristusu, vsi smo eno mistično telo Kristusovo. Sv. Ciril je imel veliko dejansko ljubezen do vseh teptanih. Ko so mu hazarski in slovanski knezi ponujali darove, je izprosil osvoboditev sužnjem in ujetnikom. Tako je rešil nad tisoč sužnjem. Sveta brata sta pospeševala bratsko krščansko enakost, ko sta oznanjala evangelij v slovanskem jeziku in v tem jeziku vršila službo božjo, da bi mogli tudi preprosti Slovani biti enakovredno deležni vseh dobrot krščanstva. Bila sta ljubitelja in ljubljena preprostega ljudstva.

Krščanska obnova se po opominu zadnjih rimskih papežev trudi za sporazum med narodi, da bi se v tem smislu pospeševal »mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem.« Slovanska apostola se odlikujeta po izredno globokem in za ono dobo izvirnem pojmovanju mednarodne krščanske vesoljnosti in bratske edinstvi med krščanskimi narodi. Njuno apostolsko delo za Slovane in za slovansko liturgijo se more pravilno umevati samo v luči krščanske vesoljnosti, kot izraz in obramba mednarodne krščanske vesoljnosti v duhu preth krščanskih stoletij, v nasprotju z ozkoprstnostjo tedanjih Bizantinov in omejenostjo tedanjih zapadnih narodov. Ko se je razvzemal razkol, sta se v vesoljni krščanski ljubezni žrtvovala za Slovane, da bi Slovani posredovali med vzhodnim in zapadnim krščanstvom, pospeševali krščansko vesoljnost in spravo med narodi.

Neprecenljiva škoda za krščanstvo in prosveto je, da slovanska apostola nista dobila več opore pri apostolskem delu za vodilne krščanske ideje. Zgodovinarji trdijo, da je podobne ideje imel svetli papež Nikolaj I. A on je že zatopil oči, ko sta bila naša apostola še na poti v Rim. Blagi starček Hadrian II. je blagohotno podpiral sveta brata, a ni mogel krotiti spletk Metodovih nasprotnikov. Papež

Ivan VIII. je imel na vseh straneh toliko oči in bojev, da je le s težavo podpiral sv. Metoda. Dobri Rastislav ni imel niti dovolj spretosti niti moči, da bi branil veliko versko in prosvetno zgradbo slovanskih apostolov. Izdan od svojega nečaka Svetopolka je brez sledu izginil v nemški ječi. Nad vse simpatična osebnost panonskega kneza Koelja je na višku Metodovih bojev nenadno izginila s pozorišča. Silni vojak Svetopolk pa ni imel umevanja za delo in ideje naših apostolov; sramotno se je omadeževal s preganjanjem sv. Metoda in njegovih učencev.

Na temnem ozadju žalostne preteklosti pa še vedno blestila velika apostola Slovanov. Ona sta še posebe apostola Slovencev, velika ljubitelja in ljubljena starih panonskih Slovencev. Narod, ki ne časti dostojno svojih apostolov, ni vreden življenja. Naj bi naša apostola zopet vstala v srcih našega ljudstva. Naj bi njuna slava še bolj odmevala v naših srcih in v naših cerkvah. Kdor hoče delati za versko obnovo in prosveto našega naroda, ne sme prezreti idej in dela slovanskih apostolov.

Sv. Ciril in Metod, dva osamljena velikan, sta se pred tisoč leti kakor svetel meteor pojavila v srednji Evropi. Bleščeči svetniški sij slovanskih apostolov nam odpira pogled nazaj v dobo onega krščanskega idealizma, h kateremu se obrača krščanska elita, da bi prenovila svet; ožarja idealne cilje verske obnove in sveti naprej v ono idealno smer, ki jo v višine apostolskega prestola kažejo papeži od Leona XIII. do Pija XI., da bi vsi, ki verujejo v Kristusa, vzljubili eno cerkev Kristusovo, da bi bila ena čreda in en pastir.

Resen opomin.

Vse ima svoje meje, in struna počí, če jo preveč napenjaš. Dogodki v Lanišču, kjer se je cela srenja s fizično silo uprla davčnim eksekutorjem, nam predočuje to resnico v jarki, strahotni luči.

Pač daleč nazaj bi morali listati po analih slovanskega naroda, da bi našli podoben slučaj. Živi naš rod kaj takega sploh ne pomni. Naš kmet, ki mu je že davno prešlo v meso in kri: Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega, je vedno točno in vestno izpolnjeval svoje davčne dolžnosti. V dunajskem parlamentu mu je avstrijski finančni minister dal izpričevalo: Kranjski kmet je discipliniran davkoplačevalec. In pred dvema letoma smo čitali v nekem laškem listu poročilo iz zasedenega slovanskega Primorja, v katerem je bilo mnogo zabavljanja na »gente« slava, ali na koncu je moral tudi neprijateljski laški pisec priznati, da ta »gente« davke v redu plačuje.

Pa da bi ta naš slovenski človek tu doma davkov v redu in voljno ne plačeval? Spominjamo se razpoloženja našega ljudstva iz prvih časov Jugoslavije, kako dobrovoljno in požrtvovalno je bilo: Radi damo, saj je naša država, naša vlada... In plačeval je naš kmet, čeprav težko in vedno težje, vzdihujoč sicer, vendar brez odpora, v zavednosti svojih, da mora dati državi, kar ona potrebuje, in v pričakovanju, da bo tudi država njemu dala, česar on potrebuje. (In česar še vedno zama prikačuje.) Priče te davčne voljnosti našega ljudstva so davčne knjige po slovenskih davkarjih, priče so ogromne davčne vsote, ki so bile v teh sedmih letih pobrane iz Slovenije, naravnost bajeslovne vsote za to malo deželo s tem maloštevilnim prebivalstvom, a a najglasnejša priča pa je dejstvo, da je plačala Slovenija že nešteto milijonov več na davkih kakor pa ji je bilo predpisano.

Naravnost idealen davkoplačevalec toraj je bil slovenski človek, kakor ga nikjer drugod v državi ni, in finančni minister si je nad njim lahko zadovoljno mermal roke. A glej, naenkrat ta dogodek v Lanišču. Slovenski kmet kot davčni puntar. Ta naš kmet, discipliniran, miren, premišljen, gospodski brezpogojno pokoren, zakon visoko spoštuječ, — pa se gre po brahialno zoperstaviti državnim organom. Skoro neverjetno se to zdi. Kako je to mogoče? Toda kaj enostaven je odgovor:

To je mogoče samo zato, ker je naš kmet že zapal v obup. Nič drugega kot čin obupa je dogodek v Lanišču. Kakor je tudi ta dogodek občalovati in kako je s človeškega stališča popolnoma razumljiv in opravičljiv. Treba si je samo predstavljati današnji položaj našega kmeta, ki mu je začetek in konec ena sama moreča skrb: Kako bom vzdržal, kako obvarujem domačijo propada? Od zore do mraka trdo dela, a kaj in kje so sadovi truda? Silni davki požro največji del, drugo delo, kaj ostane potem še za golo življenje? Premisliti je treba, da je danes položaj našega kmeta brezprimerno težavnejši kot je bil prve čase po vojni: takrat se je mogel osvoboditi dolgov, mogel si je nabrati tudi kakih rezerv, toda to vse se je med tem temeljito preobrnilo: vedno bolj naraščajočim davčnim bremenom vsa delavnost in ekonomičnost našega kmeta ni bila več kos, in danes je resnica ta, da on pod težo davkov že omaguje in da ga bo zadušilo, če ne pride kmalu olajšanje in še druga potrebna pomoč.

V najtežji gospodarski stiski se nahaja danes naš kmet. Pahnil pa ga je vanjo nesrečni režim. Režim, čegar grehi vpijejo do neba, in za katere bodo dejali odgovor vsi, ki so ta režim podpirali in ga še dalje podpi-

rajo. Na Slovenskem so odgovorni za vse te grehe danes v prvi vrsti naši radličevci z g. ministrom Puceljem na čelu. Propadanje naše kmeta, to je efektivni uspeh stranke, ki si potem še upa trditi, da je kmečka stranka in da dela kmečko politiko. Kaka ironija!

In usodepolna politika teh ljudi je tudi sokriva, da so dandanes mogoči dogodki kakor tisti v Lanišču, da izbruh ljudska nevoľja kor tisti, ki so nedovoljne in kaznjive. Naj bi bil tudi dogodek v Lanišču svarilen opomin sedanji vladi in njeni večini, da je mera polna, in da je treba kreniti na povsem drugačno pot. Najbolje za državo in ljudstvo bi seveda sedanja vladna večina naredila, ko bi likvidirala — saj je že več ko dovolj pokazala, da je za vladanje popolnoma nesposobna.

Interpelacija zaradi volvske afere.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Pri predsedništvu narodne skupščine je bila danes na predsednika vlade vložena sledeča interpelacija o ministru Pucelju:

»Narodni poslanci g. Voja Lazić in tovariši so 1. decembra 1921. na gospoda ministrskega predsednika vložili interpelacijo. V tej interpelaciji se naglašalo, da je država prejela od Nemčije drugi kontingent živine na račun vojne odškodnine, skupno 17.500 goved in 60.000 ovac in da je ministrski svet to prejšnjo živino prodal gotovemu konzorciju za ceno 1.510 Din za eno govedo, oziroma 45.50 Din za eno ovco; da je vlada prodala živino s kratko pogodbo pod roko, ne da bi razpisala natečaj, na katerem bi se dobile veliko višje cene, država pa, kupujoč živino za vojaštvo, plača svojemu dobavitelju mnogo višje cene, kakor so cene, za katere se je prodala živina, ki je prišla iz Nemčije; da je vlada živino, ki je bila namenjena ljudstvu, prodala gotovim špekulantom in s tem oškodovala ljudstvo in podpirala razne špekulante in konzorcije, sestavljene iz vojnih bogatašev; da tvorijo ta konzorcij nekateri vojni bogataši in nekateri bankirji, in da je na čelu tega konzorcija g. Rade Pašić, sin tedanjega ministrskega predsednika; da je vlada oškodovala ljudstvo in državo in da je poleg tega oslabil moralen ugled države pred tujim svetom in reparacijsko komisijo. Prodaja se je izvršila s pogodbo z družbo »Industrija mesnih proizvodov d. d. Promesa« v Zagrebu 12. novembra 1921., katero pogodbo je ekonomsko-finančni odbor ministrov odobril 13. novembra, ministrski svet pa 19. novembra 1921.

Pri razpravi o tej interpelaciji v narodni skupščini na 26. redni seji 3. januarja 1922. je skupščinski predsednik g. dr. Ivan Ribar ugotovil, da je za interpelacijo merodajen kmetijski minister. Na istem sestanku narodne skupščine je tedanji in sedanji kmetijski minister g. Ivan Pucelj na interpelacijo odgovoril, da je po svoji iniciativi predlagal, da se živina ne uvaža v našo državo in da sprejme vso odgovornost na sebe.

Da je g. Rade Pašić poleg sodelovanja pri družbi »Promesa« bil tudi sicer v zvezi z dobavitelji živine z Nemčije, je dokazala depeša, ki je prišla iz Nemčije in ki se glasi: »Da so pričele dobave živine Francozom in Italijanom in vpraša naše ministrstvo, ali je treba intervenirati, da se tudi nam prične dobavljati in pravi se: »Nisem je mogel prečitati, ali bom jutri videl. Na seji ni bilo govora. Pozdrav. Rade.« Seja, ki se tukaj navaja, je seja ministrskega sveta.

Bivši narodni poslanec g. Josip Drofenik, tedanji tovariš g. Pucelja, piše javno v listih 6. maja 1926. na naslov g. Pucelja in omenja tudi afero o prodaji živine iz Nemčije in prijateljstvo g. Pucelja z g. Rade Pašićem.

Iz tega razloga vprašamo:

1. Ali hoče kraljevska vlada o tem slučaju odrediti najstrožje preiskave?
2. ali hoče vse ukreniti, da se krivci, ki so oškodovali državo, najstrožje kaznujejo?

V smislu resolucije narodne skupščine od 27. marca t. l. prosimo, da se ta interpelacija izroči anketnemu odboru.

To interpelacijo je podpisalo 25 poslancev opozicionalnih krogov. Na ta način bo ta afero prišla pred preiskovalni odbor, da se razčisti. Interpelacija je vzbudila splošno zanimanje, posebno zato, ker se v tej interpelaciji navajajo Puceljeve zveze z Rade Pašićem. Kakor znano je opozicija najprej obtožila Rade Pašića. Tudi v javnosti se smatra Rade Pašić kot nositelj korupcije, kakor ga je opozicija v svojih govorih in interpelacijah označila. Zato je razumljivo, da je bila ta interpelacija senzacija dneva in se je v vseh klubih o njej mnogo govorilo.

Tvrdka F. Meršol nasl. se nahaja sedaj WOLFOVA ULICA št. 5.

Priporočila veliko zalogo ženskih ročnih del, vseh vrst volne, svile, D. M. C. preje in bombaža, rokavic, nogavic, pletenin, čipk in vezenin. Predtiskanje ročnih del.

Ustanov. 1887. Ustanov. 1887.

Praga, 3. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je dospela vest iz Tachaua, da je v bližini vasi Rosshaupt na češko bavorski meji padel na tla potniški zrakoplov francosko-romunske zrakoplovne družbe. Pilot in štirje potniki so mrtvi, en potnik pa je smrtno nevarno ranjen.

Beleške

△ Glasilo načelnosti »Slov. narod« je ob priliki spopadov med kmeti in eksekutorji napisal tudi te stavke: »Spopad med kmeti in davčnimi eksekutorji in orožniki je zelo značilen za naše gospodarske razmere in veren izraz duševnega razpoloženja po naših vaseh... Da se vrača birč danes v naše vasi in ogroža njegov boben znova samozavestni mir kmetškega življenja. je eno najnesrečnejših znamenj nove dobe... dokaz, da je sila priklopela že silno visoko. Saj poznamo našega kmeta in vemo, da ima povsem dobro razvit čut za dobro in nedobro, dovoljeno in prepovedano. Naš davčni vijak gre pregloboko... sila je priklopela do vrha in treba je nemudoma pričeti z remedium.« — Ko smo mi tako pisali, je isti »Narod« dejal, da hujskamo, da vzgajamo protidržavno. In prepričani smo, da ko bi SDS bila na vladi, bi ob teh dogodkih isti »Narod« pisal, da je spopad med kmeti in davčnimi eksekutorji plod klerikalnega rovarjenja. Saj — kakor je že zadnjič »Narod« napisal, gre v politiki za načela...

△ Seveda je odgovarjal namreč Janez Pucelj na interpelacijo o gospodarski krizi — ampak vprašanje je: kako? Vladna večina je šla na prosti prehod na dnevni red in gospodarska kriza je bila rešena! Saj je »Kmetijski list« tudi odgovarjal oziroma pisaril o zednačenju davkov, a zednačenja ni nikjer! Besedel Besedel! Kot včasih: avtonomizem, federalizem, republika, človečanstvo...

△ Kdo kaj velja? »Kmetijski list« trdi, »da politika SLS ni politika za resne ljudi, ampak še za otroke ni in zato ni čudno, če v Belgradu SLS ni ne velja.« To vemo tudi mi, da v Belgradu v vladnih krogih radličevce zelo cenijo. Hegemonistu je hlapec vedno dobrodošle!

△ Iz usmiljenja... je Janez Pucelj si odmeril 10 mandatov v Sloveniji, da esesarska gospoda od same jeze že pri živem telesu ne popoka, kvasi »Kmetijski list«. Dejansko je to usmiljenje drugače: Iz usmiljenja volivnega zakona je Janez Pucelj z ostankom dobil pravico do vožnje v Belgrad!

△ Dr. Dinko Puc je govoril in je dal dopisniku »Novosti« sledečo izjavo: »Ljubljansko občino je razpustila vlada. Mi smo za to, da se vendar že enkrat razpišejo volitve in da se dela z občinskim svetom. V tem smislu smo nekočkrat intervenirali. Mesto predsednika gerentskega sveta sem sprejel pod pogojem, da bom to tri do štiri mesece, a kakor vidite, traja to stanje že leto in pol in trpim škodo v svojem advokatskem poklicu. Naše načelno stališče je, da odpravimo vsako politiko iz občinskega sveta.« — Gosp. dr. Dinko Puc se je gotovo sam sebi smejal, ko je to izjavo dal.

△ Radić napada. Na shodu v Dubrovniku je dejal Radić o Ninčiču: »Mussolini je pisal neitunske konvencije in vse druge pogodbe z nami in vjel z svojo dobro politiko vse naše eksperte, ki niso bili dalekovidni, med tem pa je dr. Ninčič vodil kot gospodin politiko, v kateri se ne spozna.« — Prav kakor letošnje deževno vreme!

Tedenski pregled

Vladna večina je v narodni skupščini izglasovala še ostale konvencije z Italijo, nakar je skupščinski podpredsednik skupščinske seje odgovoril na nedoločen čas. Opozicija je sklicala sestanko, na katerem je označila odgojenje skupščine kot neupravičeno in škodljivo; sklenila je, da bo prirejala, kjer bo mogoče, skupne shode. — Zborujejo se razni parlamentarni odseki; v finančnem odboru se je posl. Pušenjak zavzel za civilno uradništvo, posl. Škulj pa za olajšanje predpisov pri popisu komore; v zakonodajnem odboru je poslanec dr. Hodžar govoril za ljudsko samoupravo in za enotno združenje raznih sorodnih ministrstev. Delati je začel končno tudi odbor za preiskavo korupcije. — Jugoslovanski klub je imel sejo, na kateri je razpravljal in sklepal o važnih stvareh. — Iz Karlovič varj prihajajo vesti, da se je zdravstveno stanje Nikole Pašića zelo poslabšalo.

Letošnji Vidovdan je Orjuna proslavila z odkritjem spominske plošče v Trbovljah, z razvitjem svojega prapora za šentpeterski okraj v Ljubljani, zvečer pa s spopadom z ljubljansko policijo, pri čemer so bili ranjeni trije policaji in trije Orjunaši. Orjunaši so bili oboroženi z nabitiimi revolverji. Jugoslovanski klub je vložil v stvari ostro interpelacijo. Vlada je sklenila, da se ljubljanska Orjuna razpusti; razpustiti pa hoče polagoma tudi vsa ostala teroristična društva v državi. Čas bi bil.

Zadnji nalivi so povzročili v naši državi zopet silne poplave. Izstopile so v svojem spodnjem teku Drava, Sava in Donava ter Nišava Morava in Vardar. Škoda na poljih je ogromna. Silna je tudi povenjen na Mostarskem Blatu. Povodnji imajo tudi v sosednjih državah, posebno na Moravskem; na Grškem, v Kaliforniji in na Kitajskem so bili veliki potresi.

Primorsko

Težko je obolel msgr. dr. Hilarij Zorn v Gorici.

Goriški novomašniki. Na praznik sv. Petra in Pavla so bili v Gorici v mašnike posvečeni gg.: Janez Eržen iz Cerkna, Anton Piščanc iz Ribemberga, Franc Premrl iz Vrhopolja pri Vipavi in Henrik Marcon iz Monfalkona.

ad Orel.

Naznanila

Ciril in Metodov kres na Smarni gori prižge drevi v mraku moški pevski zbor iz Smartna ter proslavi ta večer z govorom in petjem.

Šiška. »Družinski izlete priredi« »Družba krščanskih mater« v Šiški v nedeljo, dne 1. julija k sv. Heleni, Dol pri Ljubljani. Odhod z glavnega kolodvora zjutraj ob 7.43. Peljemo se do postaje Laze. Sv. maša ob pri sv. Heleni ob 9. uri. Povratek v Ljubljano zvečer ob 6. uri. Družinske očete, matere in njihove otroke vlijudno vabi: Voditelj družbe.

Kaj se godi doma

Zborovanje rokodelskih pomočnikov,

Ljubljansko kat. društvo rokodelskih pomočnikov je ob obletnici svoje 70 letnice povabilo rokodelske pomočnike k zborovanju, ki se je vršilo dne 29. junija v Rokodelskem domu. Vabilu se je odzvalo lepo število pomočnikov iz mesta in dežele k obravnavanju važnih stanovskih zadev. Kot predavatelja sta nastopila prof. dr. Val. Rožič in uradnik Delavske zbornice Ant. Marinček. Prvi predavatelj prof. dr. Rožič je govoril o vprašanju:

Katere prilike ima naš obrtnik, da se strokovno popolnoma izobrazi.

Predavatelj je uvodoma razložil velik pomen strokovne (kvalificirane) izobrazbe pri naših obrtnikih in pomočnikih, sploh pri industrijelnem delavstvu in pokazal na veliko gospodarsko škodo, ki jo trpimo vsi, cela država, ker nimamo zadosti strokovno izobraženega delavstva. Pokazal je to v primerih z drugimi državami kakor Nemčijo, Francijo, Anglesko itd. Nato je predavatelj prešel k drugemu delu svojega predavanja, v katerem je po vrsti naštel vse strokovne šole v Sloveniji, ki nam nudijo zadosti prilike in možnosti, da se naš obrtnik in industrijski naraščaj dovolj izobrazi. Za domače potrebe, toda za svetovni trg v splošnem še nismo na tako visoki stopnji kvalifikacije, da bi mogli v vseh panogah uspešno konkurirati. Zato vidimo tuje izdelke vseh obrtnih in industrijskih panog na našem trgu. Govornik je naštel dalje vse obrtne strokovne šole — višje in nižje, ki jih imamo sedaj na Hrvaškem, v Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in v Srbiji, ki le deloma nudijo zadostno strokovno izobrazbo.

V tretjem delu svojega govora je predavatelj omenil vse strokovne šole, katerih še nimamo, a so, oziroma bi bile nujno potrebne za razvoj lastne domače fine obrti in industrije. N. pr. šole za fino mehaniko, urarske šole, šole za kovinsko plastiko, tekstilne šole, umetniške (risarske šole) in razne druge strokovno-umetniške šole.

Uradnik Delavske zbornice Ant. Marinček je govoril o

PROBLEMU VAJENCEV.

Predavatelj omeni, da ne more podati slike, kako je plačano delo v posameznih strokah, ker še ni končana statistika pomočnikov. Pač pa je sestavila Delavska zbornica podrobno statistiko vajencev. Ker so vajenci predhodniki pomočnikov in ker je od razmerja vajencev v veliki meri odvisen tudi položaj pomočnikov, ne bo škodovalo če se pomudimo pri tej statistiki.

Po vajeniški statistiki je zaposlenih pri 7842 mojstrih 13.628 vajencev in sicer 10.987 moških, ženskih oseb pa 2641. Če preidemo v posamezne stroke, vidimo, da imajo čevljarji največ vajencev t. j. 2123; za njimi sledijo šivilje z 1537 vajenkami; nato pridejo mizarji z 1486 vajenci; nato trg. učenci katerih je 1309; tem se pridružijo krojači z 1213 vajenci. V ključavničarski stroki je zaposlenih 831 vajencev; v kovačiji 795; pri peklih 370 vajencev; pri mesarjih 373 vajencev. Kolarska obrt izkazuje 332 vajencev, kleparska 223 vajencev; sedlarji štejejo 195 vajencev; mehaniki 174 vajencev; brivci pa 148 vajencev. In tako gremo polagoma navzdol, dokler ne pridemo do strok, ki imajo zelo malenkostno število vajencev. Tako je pri kiparjih v učeno 8 vajencev, pri graverjih 7 vajencev, pri pasarjih 5, pri črkoslikarjih 3, pri krovcih 2, pri vrvarjih, optikarjih in še nekaterih drugih strokah pa komaj po 1 vajence. Kaj nas uči statistika:

1. Da se bližamo v nekaterih obrtih veliki nadprodukciji pomočnikov. Če vzamemo triletno učno dobo, vidimo, da producira Slovenija letno čez 4000 pomočnikov. V 30 letih n. pr. bi dobili kader, kateri bi štel ca. 120.000 pomočnikov, odn. samostojnih obrtnikov in rokodelcev. Jasno je, da ne bo mogla nuditi vsem tem Slovenija kruha.

2. Da so vajenci neenakomerno porazdeljeni in sicer največ v strokah, katere nimajo bodočnosti, saj v toliki meri ne, da bi mogle zaposlovati

ves naraščaj, predvsem čevljarjska stroka. Ta je celo v nevarnosti, da ji bo tovarna odzela del do sedanjega trga. Potrebno je, da se zajezi na nekak način napačen dotok vajencev in se usmeri v stroke z večjo bodočnostjo, predvsem pride v poštev kovinarska obrt.

3. Da izrabljajo nekatera podjetja vajeništvo. Neko podjetje z industrijskim značajem ima zaposlenih celo 65 vajencev. Proti takim zlorabljanjem bo treba strogo nastopiti, predvsem uvesti revizijo obratov. Delavska zbornica, svesta si svoje naloge, je že stavila na merodajna oblastva primerne predloge.

4. Če primerjamo razmerje porasta vajencev s statistiko pred vojno, pridemo do zaključka, da je ostalo razmerje v splošnem isto. Da se pa sedaj čuti v nekaterih obrtih preobilica pomočnikov, dočim se pred vojno ni, je vzrok v tem, ker je imel pomočnik pred vojno svet odprti, dočim je sedaj navezan večidel na Slovenijo.

Obrtniški stan mora imeti pred očmi še to dejstvo, da bodo primorane države, da poderejo s trgovskimi pogodbami sedanjo zaplankanost, s čemur bodo odprta vrata še v večji meri kakor sedaj tujim izdelkom in tudi tujim delavcem.

Pa kljub temu ni položaj obupen. Eno je potrebno, namreč da se naš obrtnik strokovno usposobi, da bo konkurenčen v vsakem oziru s svetom. Skušnja nas uči, da je imel in bo imel obrtnik, ki je moralno soliden in strokovno na višku, vedno svoj kruh. Pred očmi moramo imeti tudi to resnico, da nima naša država strok. obrtništva. Razmere se morajo izpremeniti, potem bo pa imel sposoben obrtnik dovolj velik delokrog. Še več, če bo slovensko obrtništvo kos svoji nalogi, bo pionir pri reorganizaciji obrtništva v državi. V ta nameu mora biti geslo slovenskega obrtnika, čim več strokovne izobrazbe, čim več strokovnih šol, čim popolnejša izpopolnitev strokovnih šol, in čim intenzivnejša vzgoja obrtniškega naraščaja. v nič manjši meri pa je potrebna strokovna moralna vzgoja. V tem oziru je pa sedaj slabo. Nevarnost je, da postane vajenec otrok ceste, ker ni več tiste prisrčne vezi niti med mojstrom, pomočnikom in vajencem, niti med pomočnikom in vajencem, kakor je bilo nekaj. Sploh nima vajenec v sedanji dobi nikaškega zatočišča, nikaškega doma, zaničevan od mojstra in pomočnika predstavlja čisto najbolj usmiljenja vredno bitje. V interesu obrtništva morajo kreniti vsi v dobo, ko se je smatral vajenec za del družine in v kateri sta videla mojster in pomočnik v vajencu bodočega tovariša.

Pa še v enem oziru se greši pri vajencu. V večini slučajih se ga ne vpraša, za kateri stan ima poklic in veselje. Na ta način se uniči marsikak talent. Priznati pa je treba, da je največkrat vzrok pavšalni izbiri stanu pri vajencu siromaštvo. Vsi tedga bo dolžnost organizacij obrtnikov, da se ustanovi s pomočjo merodajnih faktorjev primeren fond, kateri bo nudil sredstva za podporo marljivih in sposobnih vajencev.

Nadprodukcija pomočnikov ne vodi torej nujno v še večjo brezposelnost, ampak lahko veliko koristi v povzdigo obrtniškega stanu. V kakšno smer se bo pa obrnila nadprodukcija, zavisí v največji meri od obrtnikov in rokodelcev samih.

Naj sklenemo svoje poročilo z ugotovitvijo, da ljubljansko rokodelsko društvo skrbi, da imajo pomočniki in mojstri jasne pojme o vseh stanovskih vprašanjih, da se zavedajo važnosti problemov, ki vplivajo na rokodelski stan in da imajo tudi resno voljo delovati za splošni dobrobit in vsestranski napredek svojega stanu. O tem nas je prepričalo zanimanje, s katerim so se mojstri in pomočniki udeleževali zborovanja, in kratko poročilo o društvenem delovanju, ki je bilo podano pri zborovanju.

Zlet Jugoslov. gasilske zveze v Novo mesto in petdesetletnica društva 11. julija 1926!

Izseljevanje rudarjev v Francijo.

Delavska zbornica nam sporoča:

V četrtek, 1. julija, je odšel v Francijo tretji transport rudarjev, ki je obsegal 64 samcev in 45 družin. Njihova pot jih vodi deloma v železne rudnike v Alzaciji, deloma v premogokope v severni Franciji. Potne stroške za družine plača proti majhnemu povračilu Delavska zbornica iz izseljeniškega fonda, za katerega je v ta namen prispevala nekaj denarja Trb. prem. družba.

V soboto je odšlo 60 samcev tudi v Dalmacijo v premogokop Siverič. Vrše se še nadaljnje redukcije, med reduciranimi je mnogo oženjenih, a za te je še negotovo, kdaj bodo pripravljena potrebna stanovanja.

Transport oskrbuje Francosko generalno izseljeniško društvo v Zagrebu, B. cesta 33, in se morejo posamezniki obračati tudi nanj za vse potrebne informacije glede izselitve v Francijo.

Smrtna nesreča.

Savinjska dolina goji poleg drugega sadnega drevja zelo veliko črešenj, ki prinašajo obilo izkupička. Zalibog, da zahteva skoro vsako leto prevneto obiranje črešenj več težjih nesreč in celo smrtnih žrtve. Glede črešenj je posebno rodna župnija Šmartno ob Paki. Ravno v tej fari se je pri padcu s črešnje smrtno ponesrečil 1. 1922. posestnik v Govcah Miha Pokleka. Letošnje leto je pa je tirjalo obiranje tega sadu v Šmartnu že dve žrtvi. Pri padcu s črešnje si je zlomila v rami obe roki neka deklica iz šmartinske okolice. Te dni pa je bil pokopan posestnik Ivan Bizjak p. d. Markovec iz Malega Vrha. Zahotelo se mu je v nedeljo zvečer svežih črešenj. Zlezel je po lestvi na visoko drevo, a pod nogo se mu je utrjala veja, za to še koj druga, s katero se je držal z roko in radi tega je padel skozi veje na tla in obležal s težkimi notranjimi poškodbami. Koj po ponesrečenju je bil previden in zdravnik ga je poslal v celjsko bolnico, kjer je pa že drugi dan po prepeljavi izdihnil. Ponesrečeni je bil umen, skromen mož, prijatelj cerkve in pogostega prejemnika sv. zakramentov ter dolgoletni naročnik krščanskih listov. Radi izredno visoke postavbe je nosil vsako leto pri Vstajenju Zveličarjevo podobo. Mrto truplo so prepeljali iz Celja na dom, kjer je bil pokopan v domači župniji ob zelo obilni udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev. Ob odprtem grobu se je poslovil od ponesrečenega domači g. župnik.

Prevoz trupla iz Gradca.

Leta 1914. je bil radi nemškega ovadštva aretiran v Središču ob Dravi in odpeljan v graške zapore Franc Dokša. Radi šikan, mučenja in vlažnih prostorov je narodnjak Dokša v Gradcu umrl in bil tamaj pokopan. V Gradcu nameravajo proti koncu letošnjega leta prekopati grobove vseh medvojnih žrtev in je baš letos zadnji čas za prepeljavo. Narodni Središčani so se obrnili na mariborski pogrebni zavod, da jim je približno napravil proračun za izkop in prepeljavo Franca Dokše. Pri pogrebu omenjenega je bil njegov oče, ki še živi v visoki starosti in je njemu znan kraj groba. Prepeljavo Dokše iz Gradca v Središče bo oskrbel v sporazumu s mariborskim pogrebim zavodom graški pogrebni zavod.

Nove obsodbe v falzifikatorskem procesu.

V zadnji številki smo poročali o ponovni aretaciji Rupnika, ki je bil pri porotni razpravi oproščen. Dne 30. junija se je vršila pred senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti kmetom, pri katerih je našel Potočnik zavetje.

Da bodete zadovoljni z res dobrimi vrvarskimi izdelki

zato je treba naročiti tako blago le pri

I. N. Adamič
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31
podružnica v Mariboru, Vetrinjska 20 ter Kamnik, Sotna 4.

Obsojeni so Zunko na 2, Hrpič na 4, Muzek, Klančnik in Vodan na 3 mesece težke ječe. Obsojeni so vložili ničnostno pritožbo, češ, da niso vedeli, da preganja Potočnika sodnija.

Boben.

K slikli, ki jo nujna gospodarsko stanje našega ljudstva in ki je prišla posebno do izraza v dogodku v Lanišću, nam pošiljajo prispevek tudi iz Celja, odkoder nam pišejo: Boben bo tudi v prihodnjem davčnem letu pel svojo žalostno pesem. Predpisi, s katerimi so bili posamezni Celjani obdarovani s poslednjim razglasom, se gibljejo v takih nedosegljivih višinah, da se je vsakemu zategnilo pred očmi, ko je zagledal v davčnih zapiskih, koliko mora plačati samo na osebni dohodnini. Kaj res mora biti tako, da nas davki oberejo vseh dohodkov in nas pri tem še prisilijo, da se moramo zadovoljiti da zadostimo na ta način tem neznosnim zahtevam? — Slika pa dobi pravo ozadje šele, če ne pozabimo, da imamo vlado RR, v kateri gospod minister Pucelj izvaja proračun, od katerega bolijo naše ljudstvo vse kosti. Vlada g. Pucelja se bo po pravici imenovala vlada, pod katero je prišla Slovenija na boben.

Slovenski dijaki v Londonu.

London, 30. junija 1926.

29. junija popoldne ob štirih je prispelo 29 slovenskih dijakov in dijakinj angleškega krožka v London. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki angleškega kluba, jugoslovanskega poslaništva in zastopniki University of London Catholic Society. Naši dijaki so namreč gostje Catholic Society, kateri jim je tudi preskrbel udobna stanovanja, tako, da se prav dobro počutijo. Ogledali so že danes glavne ulice potom avtobusa.

Ob 1. uri pa je »Catholic Society« priredil v hotelu Pinolis v Wardour Street dine. V imenu katoliških Angležev je govoril našim dijakom dobrodošlico Mr. Epstein. Pri srčno je pozdravil slovenske dijake tudi Rev. J. Tynan, kateri je poudaril globoko ljubezen katoliških Angležev do kat. slovenskega naroda, o katerem ve, da ima važno misijonsko nalogo, da posreduje med vzhodom in zapadom. V angleškem jeziku se je zahvalil obema govornikoma g. Švigel, poudarjajoč, da naši dijaki ne bodo pozabili gostoljubnega sprejema. Deloma v angleščini, deloma v slovaškem jeziku je pozdravil naše dijake Rev. J. Lang, duhovnik, ki je opozoril na sorodno stanje angleških katoličev in Slovencev. Zlezel je, da bi se naši dijaki po zgledu kat. Angležev tudi udeleževali na polju unije. Na željo dijakov je g. Zor, tajnik Prosvetne Zveze, ki se že dalj časa mudi tu v Londonu, v slovenskem jeziku opozoril na tri točke, katere naj tudi nam služijo kot temeljni kamni pri gradbi naše jugoslovanske države. Globoka in požrtvovalna vera londonskih katolikov, veliko število kulturnih naprav — muzejev, galerij, knjižnic in čitalnic — in pa smotreno urejeno športno gibanje — in po temelji, na katerih gradijo moč svoje države. Naše dijaštvo naj pa pomaga, da se ti temelji, vera, prosveta in sport upoštevajo tudi pri nas. In roko v roki s katoliškimi Angleži gradimo naši državi lepšo bodočnost.

V skupinah so si nato dijaki ogledali Trafalgar Square, Embankment in St. Pauls Cathedral. Povabila za čajanke so došla od sedmih strani, med njimi od Ljubljanskega dobro znanega kardinala Borna in od jugoslovanskega poslaništva. Prepričani smo, da bodo izletniki odnesli najlepše spomine od angleškega naroda domov.

Kolesa! samo pri Gorcu
(palača Ljubljanske kreditne banke)

Na poti v Chicago.

Parnik »Olympic«, 14. jun. 1926.

Prijetni so bili dnevi v Cherbourgu, toda naš cilj je bil še daleč in zato smo v sredo 9. jun. prav z veseljem izvedeli, da se zvečer odpeljemo. Popoldne je začelo deževati, pa to nas ni nič motilo, kajti hotelska uprava nam je pripravila avtomobile za prtljago posebe in za nas posebe, da nas popeljejo k obrežju, kakor so nas tudi ob našem prihodu v Cherbourg pripeljali z železniške postaje. Ob štirih popoldne smo stopili na majhen parnik, ki nas je ob pol petih odpeljal na veliko pristanišče našega Olympika. To smo ga gledali, ko smo se mu bližali. Je velikanska reč ta parnik, vendar na prvi pogled od zunaj ne pokaže svoje veličine, ker oko ni vajeno takih dimenzij. Ko smo pa prišli notri, smo se znašli kakor v prvovrstnem hotelu. Takih prostorov, kakršni so v I. in II. razredu, pa sploh še nisem videl. V raznih nadstropjih in traktih, smo se pa kar izgubljali prve dni.

Po prihodu v ladjo smo odložili prtljago na hodniku in odšli v bogato, fino in snažno opremljene obednice, kjer so nam razdelili kabine z dvema ali s tremi posteljami, kakor si je želela posamezna družba. Te kabine so snažne bele sobice, dolge navadno 2 m in nekaj več visoke in široke z 1, 2, 3 ali 4 posteljami. Ves prostor je prav skrbno izrabiljen, zato sta navadno po dve postelji ena nad drugo. Notri je še umivalnik z ogledalom ali po-

sebna toaletna omarica, na deski pod stropom pa toliko rešilnih pasov, kolikor je postelj. Mala sobica z ravno prav premerjenimi posteljami je prav prijetna in tudi potniki z obilnejšo telesnostjo so se je takoj prvo noč privadili. Posebne napeljave neprestano zračijo te prostore. V drugem razredu so spalnice samo nekoliko finejše opremljene, prvi razred pa ima sobice z najfinejšo, skoraj razkošno opremo. Vidi se tudi velik luksuz. Eden naših sopotnikov ima 3 sobe in plača zanje 3000 dolarjev samo za eno smer.

Ko so nam bile oddeljene te sobice, smo šli večerjat. Pričakovali smo v tretjem razredu le priproste večerje, pa nas je iznenadil jedilni list, ki je imel z raznimi prikuhami vred skoraj vselej napisanih nad 15 jedil! Postrežba je točna. V obednico kliče z zvonom po vseh potniških prostorih. Pri mizi nas sedi po dvanajst in vsako omizje oskrbuje poseben strežaj. Prvi dan prinese vse, kar je pisano na jedilnem listu, pozneje pa, ko poznaš jedi, lahko izbiraš. Zajutrek je ob 8, kosilo o pol 1, večerja pa ob šestih. Tudi jutranji jedilni list ne našteva nič manj jedil kot večerni in opoldanski. Marsikdo že ni sedel pri tako obloženih mizi, ali vendar zahrepeni po domačih žgancih. Alkohola ni nič na mizo; gremo pač v Ameriko.

Med prvo večerjo so kar neopaženo zadržali stroji in ko smo prišli iz električno razsvetljenih obednic na krov, so bili francoski pomoli že precej oddaljeni od nas. Z Bogom, Evropa! — Na beležni karti je za-

znamovan čas odhoda s številko 18.25 (ob 6 uri 25 min.).

Po večerji smo se kmalu razgubili po hodnikih, da poizkusimo svoje postelje. Po stopnicah nas je začelo zanašati in nekateri sopotniki so občutili prve znake morske bolezni: nesigurnost v nogah, v glavi mala omotica in neprijetni občutki nad želodcem. Večini ni bilo nič. Prijetno nas je ladja zazibala v spanje in večina se nas je pohvalilo, da že dolgo nismo tako dobro spali.

Četrtek, 10. junija. Duhovniki smo vstajali prvi, ker je bilo razglašeno na oglasni tabli, da začnemo lahko maševati že ob 5. uri. V tretjem razredu so bili pripravljene trije oltarji v eni izmed obednic, ki se ta čas ni rabila. Med prvimi je prišel tudi uniat (katol. duhovnik vzhodnega obreda), ki je ta dan imel praznik Vnebohoda. Stregel mu je mlajši duhovni sobrat. Ker ni imel svoje mašne obleke, je maševal kar v naši. Mašno vino, hostije in vse drugo je bilo že kar pripravljeno. Od vseh strani duhovniki in raznih vrst redovniki smo stregli drug drugemu pri službi božji: kako vse druží v Kristovi ljubezni presveta Evharistija!

Ko so naše ure prvo jutro kazale na 8, smo se začeli zbirati v obednici. Toda šlo je že proti deveti in vendar ni bilo nobenega znaka za kak zajtrk. Vpraševali smo se in zapazili zmoto: tukaj je bil čas dve uri za našim. Za eno uro bi bili morali premakniti nazaj že na Francoskem, pa je nismo, ker imajo letos za eno uro hitrejši »poletni čas«;

drugo uro pa smo pridobili že na vožnji po morju. Do popoldne smo se namreč pripeljali do 49° 35' zemljepisne širine in 11° 21' dolžine, tako prevozili 382 milj, ko je ob 12. uri zatulila sirena.

Pri zajtrku so nam postregli z mlekom, surovim maslom, kavo, čajem, jajci, klobaso, popečeno slanino, ribami, kompotom in raznimi sladkimi »mažami«, ki jim ne vem imena. Pri mizi jih je nekaj manjkalo. Izvedeli smo, da so v posteljah vzdihovali zaradi morske bolezni. Posebno mladih žensk je precej bolehalo; nekateri so kar obupavale in se v naglo došlih slabostih že bale smrti in da bi jih potem ribe požrle. Tudi naš gospod Lojze je prvo jutro obležal. Preko vseh dosedanjih razlag in nasvetov prepričano mislim, da je bolezen živčna in da so ji nekateri podvrženi naj bodo lačni ali siti, prepasani ali neprepasani. Treba se je torej le živčnim omotičam kako ustavljati. Od želodca je bolezen odvisna le v toliko, kolikor je ta občutljiv za živčne vplive. Kdor se more ob živčni omotici pri ladjinem gibanju krepko gibati na prostem, bo bolezní skoraj gotovo ušel. Treba je torej poguma (močne volje) in gibanja. — Bolezen se je zopet ponovila v nekoliko manjšem obsegu četrta dan, ko se je ladja spel podobno zibala, kakor prvi dan.

Čez dan se najrajši mudimo na krovu. Okrogla mrska ploskev ki se vidi, je na videz majhna. Par ladij se prikaže vsak dan in tedaj hiti vse, da vidi to edino prikazano na prazni morski gladini. Mirno je morje to pot

Dnevne novice

★ **Spomenik Ivanu Zolgerju.** V avli slovenske univerze v Ljubljani se je postavil spomenik pokojnemu univerzitetnemu profesorju dr. Ivanu Zolgerju, kakor je bil to sklenil univerzitetni svet začetkom tega študijskega leta. Vsled nepremostljivih ovir ni bilo mogoče dokončati še pred koncem poletnega semestra vseh priprav za svečano odkritje, kakor je bilo nameravano prvotno na dan obletnice smrti pokojnika dne 16. maja, pozneje pa na Vidovdan. Ker je sedaj mnogo profesorjev in dijakov ljubljano že zapustilo, se ne more izvesti nameravano svečano odkritje. — Ob tej priliki se zahvaljuje podpisani pripravljalni odbor univerzitetnemu profesorju arhitektu Jožetu Plečniku, ki je vse svoje veliko umetniško izkustvo vedno dal z dragocenimi nasveti odboru na razpolago. Plemenito so podpirali postavitev spomenika univerzitetni kolegi pokojnika in tudi mnogi drugi darovalci. Mestna občina ljubljanska, mariborska, celjska in slovenje-bistriška, g. minister in poslanik dr. Otokar Rybar, g. veliki župan ljubljanski, g. veliki župan mariborski in trdka Feliks Toman so nam z znatnimi prispevki priložili na pomoč. Ob enem naj sprejme izraz posebne zahvale stvaritelj spomenika g. Anton Kralj. Naj bo torej spomenik tudi zunanji znak čustev ljubezni in spoštovanja, ki ga goji univerza in naš narod do Ivana Zolgerja. Pripravljalni odbor za postavitev spomenika.

Univerzitetni profesorji:

Dr. M. Dolenc. Dr. L. Pitamic. Dr. L. Ehrlich.

★ **Novi hvarski škof.** Splitski »Jadranski« prinaša daljši članek o novoimenovanem hvarskem škofu Mihovilu Pušiću. Novoimenovani škof je bil rojen na Visu l. 1880., študije je dovršil v Splitu in Zadru in bil več let Papafavov kapelan v Supetru, po imenovanju Papafava za škofa pa župnik. Novoimenovani škof uživa sloves vzornega duhovnika; njegov značaj krasita velika blagost in skromnost. Ko je zvedel za svoje imenovanje hvarskim škofom, je bil silno pretresen; brzojavno je prosil papeževnega nuncija v Belgradu, naj imenovanje suspendira. Pomiril se je šele na prigovorjanje škofa Bonafacića, ki ga je osebno obiskal. Novi škof je navdušen pristaša hrvatskega katoliškega gibanja, ki je imelo v njem vedno svojega vneta pospeševalca. Svoje domoljubje je opetovano pokazal začasa vojne, ko se je uprl raznim zahtevam oblasti. Zato je nosil tudi vso lakoto in bedo kakor zadnji njegov župljan. V svoji župniji je vzdrževal in pospeševal lepo versko življenje ter tudi med nasprotniki ni imel prav nobenega sovražnika.

★ **Izplačilo razlik na plačo državnim uradnikom.** Dolgo časa sem se je vlekel boj za izplačilo razlik na plačo državnim uslužbencem, katerim dolguje država od 1. oktobra l. 1923., ko je stopil v veljavo nov zakon o državnih uradnikih. — Končno je prišel v letošnji proračun znesek deset milijonov dinarjev, ki se uporabi v smislu finančnega zakona v kritje dolžnih razlik. Slišalo se je sprva, da je ta znesek namenjen v druge namene. Iz verodostojnega vira pa doznavamo, da posamezna ministrstva že zbirajo podatke, ki jih rabijo pri izplačilu teh razlik. — Do danes je že določeno, da se bo pričelo izplačilo razlik pri najnižjih uslužbencih, kar moramo iz socialnega stališča zelo pozdravljati. Zaenkrat bodo ministrstva zbrala podatke do inkluzive

III. skupine II. kategorije in sicer od služiteljev navzgor. Posamezne oblasti bodo morale pač svojim ministrstvom hitro postreči s potrebnimi podatki, da bo nakazovanje teh razlik hitreje izvršeno. Zato je nujno potrebno, da se posamezne organizacije pobrigajo za to stvar in gledajo, da bo šlo delo pri podrejenih oblasteh hitro izpod rok. — Bis dat, qui cito dat.

★ **Visoka starost.** V Hrastniku je praznoval te dni 90 letnico svojega rojstva g. Jakob Rainer, oče postajenačelnika Feliksa v Rajhenburgu, trgovca Franceta v Mariboru, hčerke Marije Schweiger, vdove po okrajnem tajniku, ter učiteljev Jakoba v Hrastniku in Jožeta na Zgornji Polskavi. Jubilar je bil rojen v Šmartnem pri Litiji l. 1836., služil je sedem let pri vojni mornarici, bil komorni sluga pri knezu Windischgratzu, pozneje več let pri Južni železnici, kjer je kot čuvaj preprečil več nesreč in dobil za to priznanja. Kot mornar je prišel mnogo po svetu ter se naučil raznih jezikov; še danes jih govori pet. Navzlic visoki starosti je popolnoma zdrav in jako živahen ter še zdaj mnogo potuje, doma pa opravlja razna dela.

★ **Slovenci v Maroku.** Prejeli smo pismo od nekaterih naših legionarjev v Maroku, pisano 29. maja oz. 2. junija. Podpisani so Rudolf Zlindra iz Kozje, Jožef Praprotnik in Anton Zerjav iz Ljubljane ter Alojz Glušič iz Mokronoga. Za zadnje tri pa je pripisano, da so padli v zadnji bitki. Pisec opisuje trpljenje legionarjev in svari rojake, naj pazijo, da ne zaide še kdo tja doli.

★ **V Škofji Loki** proslavi danes prostovoljno gasilno društvo svojo petdesetletnico. Ob 10 slovesna sv. maša v župni cerkvi, nato na trgu slavnostno zborovanje. Od 14 do 15 ravno tam promenačni koncert, nato v Zvezdi veselica. — Ves dan sodelujejo tri godbe, pri veselici še tamburaški zbor, pevski zbori itd. Polovična vožnja na železnici. Pridite!

★ **Sanitetni svet pri inšpektorju ministrstva narodnega zdravja za ljubljansko in mariborsko oblast** je na svojih sejah dne 10. junija 1926 in 1. julija 1926 razpravljalo o zaščitem cepitvenju proti škrlatinki z Dickovim cepivom. — Sklep z dne 10. junija 1926 je prišel v javnost brez vednosti sanitetnega sveta in v potvorjeni obliki, ker zdravstveni svet v omenjeni seji ni sklenil prepovedati nadaljnega cepitvenja, temveč so bili nekateri člani le mnenja, da se naj započeto cepitvenje začasno prekine, dokler se javnost ne pomiri in dokler ne dobimo z merodajnih avtoritativnih strokovnih strani podatkov o cepitvenju v naši državi in drugod. Nihče v sanitetnem svetu pa ni trdil, da bi bil tragični izid škrlatinskih obolevanj v družini Andrejka v vzročni zvezi s cepitvenjem ali da bi zadevala kakoršnakoli krivda Higijenski zavod. — Po razpravi dne 1. julija zaključuje sanitetni svet, da nima nobenega povoda odsvetovati nadalnje od ministrstva narodnega zdravja odobreno cepitvenje proti škrlatinki.

★ **Slovenski novomašniki na Koroškem.** Letos bodo peli novo mašo sledeči koroški Slovenci: g. Josip Bostjančič v Št. Vidu v Podjunji; g. Ivan Repnik v Selah in g. Aleš Zechner v Zvabeku.

★ **Umrli** je 2. t. m. ob pol 3 zjutraj na Bledu posestnik g. Janez Čop v starosti 73 let. Rajni je bil veleugleden mož stare korenine, globoko veren in zvest pristaša SLS. Bil je dolgo vrsto let občinski odbornik, načelnik gospodarskega odseka, sodnijski cenilec itd., eden najboljših mož vsega našega okraja, pravi Gorenjec, ki ga ni omajala nobena vihra. Bil je radi svojega kremenitega značaja priljubljen prav pri vseh. Vsej mnogobrojni rodovini njegovi naše iskreno sožalje, rajniku pa lep spomin na zemlji in večno luč v raj!

ševal in pridigal naš gospod knezoškof. Precej romarjev je prešlo sv. obhajilo. Eden izmed naših duhovnikov je za ta dan v Parizu kupil sliko presv. Srca, ki so jo naša dekleta okusno okrasila.

Ta dan je iz New Yorka dospela brzjavka, ki vprašuje, koliko in kakšne vrste romarji se peljejo. Odgovorili smo, obenem pa poslali pozdrave v Chicago in v domovino. Ta dan sem izvedel, da je na Olimpiku okoli 800 uslužbencev. Posebno nam je prav prišel »interpret«, ki govori 12 jezikov in je nalašč zato nastavljen, da tolmači naše pogovore s tujci. Je zelo prijazen in dobro vrši svojo nalogo. Brez njega bi nam bila trda predla, ker se drže tu samo svoje veleocenjene angleščine. Na ladji je tudi zdravnik, ki hvala Bogu, z nami ni imel skoraj nič opravka.

Ta dan do poldne smo prevozili spet novih 542 milj in dosegli ob 12. uri 47° 44' in 24° 44' zemljepisne dolžine. 1 milja = 1750 m. Zvečer smo šli v II. razred na tarok, pa ne za dolarje, ampak samo za čast, oziroma za kozla. Gospod Janez iz Maribora ima pa to čast popisano v žepnem zapisniku.

V soboto 12. jun. smo izvedeli, da potuje z Olimpikom le 742 potnikov, malo za tak parobrod. Prvi razred jih ima 370, drugi 117, tretji 257. Sedem je škofov; med duhovniki je 14 Jugoslovancev, 21 je Madžarov in Nemcev. Z raznimi drugimi posamezniki jih je 51. Hrvaški romarjev je 92, slovenskih pa 23. Po večerji — na predvečer sv. Antona — so madžarski duhovniki peli na čast vsem svo-

Največja senzacija za državne nameščenice in druge!

Iz tovarne Tekstilana d. d., Kočevje se bodo prodajali raznovrstni, čistovolneni ostanki sukna, lodna in kamgarna od 2. julija do 5. julija 1926 na ljubljanskem velesejmu paviljon »H« trdke Jos. Ivančič, po Din 100— do Din 110— za meter. Za mali denar lahko oblečete celo družino! Nihče naj ne zamudi te izredno ugodne prilike!

PO VELESEJMU NA MIKLOŠIČEVI CESTI ŠTEV. 4.

★ **Velesejem 1927.** Uspehi dosedanjih mednarodnih vzorčnih velesejmov v Ljubljani so dokazali, da je ta ustanova za razvoj in napredek našega narodnega gospodarstva absolutno potrebna in koristna. Ker je država, posebno pa Slovenija kot najbolj industrializirana pokrajina življenjsko zainteresirana na ljubljanskem velesejmu, je uprava istega sklenila, da se bodo bodoči velesejmi v Ljubljani vršili v še večjem obsegu s postopno priključitvijo vseh onih panog našega gospodarstva, ki dosedaj še niso bile zastopane. Kljub sedanji gospodarski krizi je dosegel letošnji velesejem zelo zadovoljive uspehe, kar najbolje dokazuje število razstavjalcev, kupcev in kupčijskih zaključkov.

★ **Samo 3 Din stane srečka** loterije v korist »Društvenega Doma pri Sv. Antonu v Slov. goricah in vendar lahko zadene Vaša številka glavni dobiček, ki sestoji iz: 2 omar, 2 postelj, 2 nočnih omaric, umivalnika in 4 škafov. Vse je izdelano iz črešnjavega lesa in svetlo politirano; ali šivalni stroj, moško kolo itd. Naročite takoj srečke pri loterijskem odboru. Kdor kupi 10 srečk, dobi eno na vrh.

★ **Pribeževanje metode na nekem šolskem zavodu.** Nekateri šolniki so se PP režima tako navadili, da se kar ne morejo »otresti« njegovih metod, oziroma jih neženirano nadaljujejo. Na nekem srednjem šolskem zavodu v Sloveniji (g. prosvetni šef lahko pri nas izve, kje) hoče merodajna oseba učiteljski zbor očistiti kar najbolj mogoče vseh »klerikalcev« ter jih nadomestiti z zvestimi pristaši SDS, ki bodo seveda vse učence kolikormogoče poskolili in poorjunili. Profesorji našega mišljenja na tem zavodu že itak vedno bolj čutijo, da veljajo v očeh onega gospoda kot učitelji druge, nižje vrste; tako postopa z njimi prikriti, a vendar toliko očito, da čutijo to zapostavljanje. In sedaj še to, da bi morali drug za drugim oditi! Ampak mi mislimo, da si bo zelo prste opekeli; le poskusaj!

★ **Iz železniške službe.** Imenovanji so: Za nadzornika proge v Kranju, sekcija Jese-nice, Josip Švalj, dosedaj v enaki službi na progi Podnart-Kropa; za nadzornika proge Podnart-Kropa Ivan Avsec, dosedaj v mariborski sekciji; za postajnega načelnika v Zalogu Viljem Zupan, dosedaj post. nač. v Verdu.

★ **Iz politične službe.** Premeščen je vladni tajnik Ivan Forčesin od okrajnega glavarstva v Murski Soboti k velikemu županu v Mariboru.

★ **Vpokojitve v železniški službi.** Kakor poročajo »Službene Novine« z dne 30. junija t. l. so vpokojeni pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani sledeči uradniki: Pavel Blinc, Ignacij Opelka, Anton Kapun, Ivan Šiker, Anton Lasbacher, Bogomir Stani, Franc Kovač, Alojzij Ulčakar in Ivan Barl; vsem je priznано 15 odstotno povišanje osnovne plače.

★ **Kolesar povozil moža do smrti.** Fantje, ki so omenjeni v št. 145. »Slovenca« v poročilu pod tem naslovom, so nam poslali daljši dopis, v katerem popisujejo dogodek takole: Stali so na škarpi ob robu ceste, izven cestnega prometa. Od Tržiča je pridrvel kolesar, vozil mimo njih in 6—7 m od njih zadel od zadaj v Prelovca, ki je šel še po državni cesti le pičel meter od roba ceste. Potemtakem da oni 3 fantje kolesarju niso bili napotki, Prelovci bi se bil pa tudi lahko ognil, ker je bilo na cesti še dosti prostora.

Jim Tonetom. Nekaj naših je šlo na ogled I. in II. razreda. V kavarni so dali za pivo; en kozarec ga stane 8 ventov. Kdor noče hoditi po stopnicah skozi 6 nadstropij, se spusti lahko po dvigalu navzgor ali navzdol. Za spremembo smo si tudi to privoščili.

Ta dan do 12. ure smo prevozili novih 551 milj in dospeli do 40° 29' sev. širine in 37° 07' zah. dolžine. Vreme: zjutraj megla, dopoldne jasno, pop. veter, morje do večera mirno, zvečer pa volovito. Parobrodi, ki smo jih srečavali ali prehajali, so bili skoraj vsi z enim dimnikom; več je bilo usmerjenih proti južni Ameriki.

V nedeljo 13. junija mo praznovali sv. Antona in god našega presvetlega nadpastirja. Sv. Antona posebno časte frančiškani, zato je v naši kapeli imel glavno sv. mašo belgrajski nadškof Rodič. Med mašo so bile tri pridige; poleg g. nadškofa sta govorila še en Nemec in en Madžar.

Pred poldne sta šli dve deputaciji — slovenska in hrvaška — g. škofu izrazili godovna voščila. Pomenljiv govor je imel g. kanonik dr. Opeka. Za Hrvate je govoril g. nadškof Rodič. God presvetlega knezoškofa je počastilo tudi parnikovo vodstvo. Za opoldanski obed so natisnili poseben jedilni list in povabili z njim vseh 7 škofov, kanonika dr. Opeko, urednika največjega poljskega lista, ki se je peljal s poljskimi škofi in zastopnika parobrodne družbe iz Ljubljane. Imena so tiskana na drugi strani jedilnega lista: dr. A. B. Jeglič, škofje: Štef. A. Hanauer iz

★ **Promocija.** Gospod Adolf Obrani, sin uglednega mariborskega lesnega veletrgovca in našega somišljenika g. Matija Obrana bo dne 6. t. m. promoviran na ljubljanski univerzi za doktorja prava.

★ **Pogreb duh. svetnika g. A. Kocbeka,** župnika v Gornji Radgoni je pričal, kako je ljudstvo brez ozira na narodnost, celo brez ozira na državno mejo ljubilo in spoštovalo rajnega dušnega pastirja. Pogreba se je poleg izredne množice ljudstva udeležilo 36 duhovnikov, 3 iz Avstrije. Poslovil se je od rajnega v imenu navzočih ljutomerski dekan g. Jožef Weigl. Novi zvonovi pa so mu zapeli pozdrav in slovo obenem. Blagopokojnemu daj Bog večno plačilo!

★ **II. tečaj o brezalkoholni uporabi grozda in sadja** se prične danes ob 9 dopoldne. Vsi prijavljenci naj se točno zberejo ob tem času v Marijanišču (Poljanska cesta 34) soba št. 55. Tečaj je celodnevne ter traja do torka zvečer. Udeleženci prvega tečaja so bili s predavanji in praktičnimi predavanji izredno zadovoljni in so se navdušeni za novo idejo včeraj zvečer razšli. Kdor je prejšnje novice prezrl, naj porabi zadnjo priliko, da se udeleži tega tečaja, ki je za nas največje važnosti.

★ **»Mimo Maribora: V. Bratina«** — v tem našem včerajšnjem podlistku popravil: kolikor gostov — kolikor poslov; pobožno eleganten — položno eleganten; ... o, nerodni Bratina! Ko bi bil tako odgovoril. — V poročilu o »Ojdisu« popravi: netvornost — netočnost; realistično občinstvo — neklastično občinstvo.

★ **Zadružni dan v Dalmaciji.** Danes, 4. julija, se vrše v Dalmaciji v vsakem kraju, kjer je kaka zadruga, predavanja o zadružništvu.

★ **Tiskovna pravda.** Pred zagrebskim sodiščem se je vršila razprava o tožbi ministra dr. Nikića proti uredniku osiješkega »Hrvatskega lista« Josipu Pavišiću za klevete. Pavišić je bil obsojen na 15 dni zapore, 2000 Din odškodnine, 1000 Din globe, 4200 Din pravnih stroškov.

★ **Danski dijaki pri nas.** Okoli 30 danskih dijakov poseti te dni našo državo. Obiskali bodo Belgrad, Sarajevo, Dubrovnik, Cetinje, Kotor, Split in Zagreb.

★ **Osebnost.** Za revizorja pri glavni carinarni v Mariboru je imenovan Ljuba Dabinič, dosedaj pri carinarni v Metkoviću.

★ **»Dom« v cirilici.** Na jesen namerava Radič izdati v Belgradu »Dom« v cirilici za srbske kmete.

★ **Prestolonaslednik v Dalmaciji.** Maršal dvora je v Kaštelu najel vilo za počitniško bivanje prestolonaslednika.

★ **Praške ulice z našimi imeni.** Praška mestna občina je sklenila imenovati ulice v okolici trga kralja Petra v Jugoslovanske, belgrajske, zagrebske in ljubljanske ulice.

★ **Najboljša štajerska in dolenska vina** se točijo na veseljem prostoru velesejma paviljon Fr. Kham, delikatese, špecerija in vinarstva, Miklošičeva cesta 8.

Ako potrebujete

razno manufakturno blago za moške in ženske obleke ter za perilo, si oglejte, predno kupite drugod, zalogo in nizke cene v — radi solidnosti splošno znani trgovini

F. in I. Goričar, Ljubljana 20
Sv. Petra c. 20

Oddajalnim naročnikom se na željo pošljejo vzorčne knjige za 3 dni na ogled ako pošljete Din 10— za poštino!
Pišite natančen naslov

Trpežno blago po nizkih cenah in dobra, solidna postrežba
se Vam nudi edino le pri
Oblačilnici za Slovenijo
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7
Oglejte si bogato zalogo!

in nebo večinoma zastrto z oblaki, ki jih pode zapadni in južni vetrovi. Dvakrat smo imeli prav mrzel dež in mrzlo meglo. Ta dva mrzla pasa so nam bili veččaki že prej napovedali. Sicer pa je vreme zelo izpremenljivo. V par urah je dež in čista jasnost z najlepšim pogledom preko gladine. Včasih je komaj vredno, da bi se dežju umaknil s krova. Če pa pride gosta megla, kakršna je bila posebno zadnjo noč in zadnji dan, skoraj strahotno tuli sirena vsake pol minute. Po noči ob taki priliki sploh ni mogoče spati. Zadnji dan vožnje smo se parkrat srečali v taki megli in na znamenje se je skoraj trenutno ustavil naš Olimpij, da je šla druga ladja mimo, drugokrat pa je čisto blizu stala manjša ladja, ko je Olimpij šel z nekoliko zmanjšano brzino mimo nje.

Sicer pa je na krovu čisto družabno in na kratak čas preskrbi tudi ladijsko moštvo kako komedijo. Manj domače je videti v II. razredu, zato oni potniki prav radi opazujejo življenje na krovu III. razreda.

Zvečer in ob slabem vremenu se potniki zbirajo v dveh dvoranah: za kadilce in nekadilce. V eni je klavir in knjižnica, v drugi pa največ igrajo na karte. Orkester igra samo v prostorih drugega in prvega razreda.

Kakor povsod, tako vzbujata tudi tu vso pozornost slovenska pesem; le žal, da nimamo skoraj nikakih sigurnih glasov in ne moremo kaj resnega spraviti skupaj.

V petek, 11. jun. smo praznovali praznik Sv. Jezusovega. V kapeli III. razreda je ma-

Sport

Italijanska lahkoatletika federacija je odpovedala lahkoatletski meeting Ljubljana-Venezija Giulio, ki bi se imel vršiti danes v Ljubljani.

S. K. Celje priredi 18. t. m. sportni dan. Razen že običajne štafete skozi mesto združene s promenade koncertom bodo nastopile prvič v Celju tudi hazenašice in sicer ena družina iz Maribora in ena iz Ljubljane. Zvečer pa se vrši veselica na Glaziji.

Kolesarsko in motociklistično društvo »Savac« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 11. t. m. kolesarske dirke združenih kolesarskih društev na dirkališču S. K. Ilirije z bogatim sporedom. Začetek dirk ob 15.30. Dirkačev se je že veliko število prijavilo in se 8. t. m. prijave zaključijo.

Sportni teden.

Belgijska nogometna zveza je postavila članom, ki so v vojni padli, v Bruslju spomenik, in so ga odkrili v navzočnosti belgijskega kralja in kraljice. 25.000 nogometašev je marširalo mimo njega. — Pri olimpijskih igrah v Amsterdamu bodo imeli častnikarji lasten brzojav in telefon z 28 inozemskimi telefonskimi programi. — Za nemške boje igre, ki se začnejo danes, so izdali 1.800.000 srečkov po 1 marko (po 15 Din), oziroma 900.000 dvojnih srečkov po 2 marko. — Film vleče: Paddock že davno nastopa, sedaj bo še Lenglenova. Ta Lenglenova od same kapricioznosti in histeričnosti že ne ve, kaj bi naredila. V Wimbledonu so ji živci odpovedali in je izstopila. Zadnjič je pustila kraljico čakati, poldrugo uro; to je že malo preveč in je izgubila pri Angležih vse simpatije.

Največje zanimanje v tenisu je bila v zadnjih dneh zmaga Borotre nad Janom Koželuhom v Wimbledonu. Jana ne smemo zamenjati z bratom Karlom; ta je boljši. V Wimbledonu dobiš pod roko prostor za 1500 dinarjev.

Wege in Carls sta tekla 100 m oba v 10.7. Anglež Honner je skočil 7.45 m daleč! Stenroos je pretekel v eni uri 17.430 km (njegov ameriški rekord je 17.889 km), Francoz Dolques 10 km v 32:26, Engdahl 400 m v 49.7, Oehrn 5 km v 15:05.1 (ta dva sta Svede). Krogi je vrgel Finec Wahlstedt 11.25 m daleč, Nemeč Brechenmacher 14.045; z levico je vrgel Brechenmacher 11.08 skupaj 25.125, nov nemški rekord. — Kasten je tekkel čez 110 m lese v izbornem času 15.2, Köpke v 15.9 in je skočil tudi 1.85 m visoko. — Klumberg se je pri skoku s palico poškodoval in ne bo mogel zaenkrat več trenirati; kopje je vrgel 55.81 m daleč, diskos 39.49, krogi 12.91, v daljavo je skočil 6.74, v višino 1.74, v troskoku je dosegel 13.91 m.

21 let je čakal francoski rekord v skoku s palico, da so ga dvignili gor; glej zadnji »Sportni teden«. Sedaj je bil pa v osmih dneh kar dvakrat zboljšan, kajli Vanthour se je vzpel ob palici 3.81 metre visoko. — Dr. Peltzer hoče biti preveč vsestranski; poskusil je tudi na 100 m in je dosegel izborni čas 10.9. — Na 800 m se bo v najkrajšem času nekaj zgodilo; le berimo: Johansson 1:57.6, dr. Peltzer 1:57.6, Engelhardt 1:57.1, Jaaski 1:57.9, Baraton 1:54.2, spet dr. Peltzer 1:52.2, Lowe 1:52.4 in 1:55.8. Sedaj prideva v Londonu dr. Peltzer in Lowe skupaj, in prerokujejo, da zna ugnati stari Meredithov rekord na pol milje (804.5 m). »Kdor bo v tem boju zmagal, je najboljši tekač sveta na 800 m; tek na 800 m imenujejo tek taktike. Lowe je pretekel 600 yrdov v 1:10.4, za 0.4 sek. bolje kot Sheppardov rekord iz leta 1910. — Boj med Nurmijem in Widejem je odpovedan; Wideja noga boli.

Bartel, lahka srednja teža, je potegnil z levico 79.2 kg, nov sv. rekord; H. Haas, lahka teža je sunil z desnico 102.5 kg. Kropik, lahka srednja teža, z desnico 100 kg, oboje nov sv. rekord. Tu vidimo čudni slučaj, da je rekord lahke teže (90-97.5 kg) boljši kot rekord lahke srednje teže (97.5-75 kg).

Carpentier pravi, da se bo boril s Hussmanom, potem bo pa šel v bokerski pokoj; 32 let je šele star. — Berlenbach, nemški Amerikane, je pred 50.000 gledavci potolkel Stribblinga po točkah; od 15 rund so jih pisali njemu v dobro 13. Dohodki 250.000 dolarjev. Stribbling je najmlajši in poleg Tunneya najboljši med bokserji, ki silijo v osredje. Berlenbach je torej dokazal, da je prav prvorazreden in da pozna tudi tehniko, ki so mu jo doslej odrekli. Po točkah zmaga je včasih težje kot z k. o. Hkrati je Berlenbach dokazal spet, da je med najbolj pridnimi; vsak mesec brani svoj naslov prvaka v polteži teži. Pred par tedni je na novo zadel starega svojega nasprotnika Jacka Delaneyja.

Lauter je plaval na hrbtu 100 m v 1:11.2, 200 m v 2:47.6, oboje svet. rekord, 100 m v prostem slogu 59.2. Zadnjič smo pomotoma zapisali, da je Baranyi edini Evropejec, ki je plaval 100 m pod minuto; pozabili smo na Arne Borga, umljivo, ker je že dolgo časa v Ameriki. Borg dosega v treningu sedaj naravno presenetljivo uspehe: 100 v 55.5, 200 v 2:16 itd.; 880 v 10:08, za celih 34 sek. boljši čas kot rekord Avstraleca Charltona; 1000 v pa v 11:24, za 52 sekund bolje kot lastni njegov očetni svetovni rekord. Sedaj bo prišel nazaj v Evropo. — Belgijec Parys je hotel doseči Rade-macherjev rekord v prsnem plavanju na 200 m, pa ni uspel; porabil je dve minuti in 54.6 sek.

V Amsterdamu je vozil Schlebaum 100 km za motorjem v 1:10:09.6, pri pr. Hamburgu pa Diamant 100 km — brez motorja — v 2:46:28. Znameniti švicarski aviatik Mittelholzer je dvignil z Dornierovim enokrivkornikom, 600 konjskih sil, obteženim s 500 kg, v zrak in je ostal v višini 400 m na 100 km dolgi progi v zraku 14 ur in 42 minut; dosežani rekord Amerikanka Harris iz leta 1924. beležil samo 9 ur 11 minut in 53 sek. Mittelholzer je vozil s povprečno hitrostjo 162 km in je porabil 1750 l benzina. — Danec Botred je odšel v aprilu na 20.000 km dolgo pot iz Københavna v Tokio, čez Indijo; porabil je 72 dni (motor se mu je pokvaril, pristanske in startne težave so bile velike, prav tako si je tudi težko nabavil nadomestne dele). Nazaj je pa šel čez Sibirijo, 11.000 km, in je porabil za pot osem dni, na dan 1400 km; rekord.

Te dni v »Slovenec« priobčeni sportni članki: 1. julija: Važni nedeljski dogodki. 2. julija: Dnevna telovadna ura. Vlasi iz Amerike. Tenis na strehi. Atentatni avto. Avtomobilna karta. Evropski bokerski prvaki.

ANGLESKA LAHKOATLETSKA PRIREDITEV. Angleži so zelo veseli in ponosni. Mednarodna lahkoatletika prvenstva so privabila letos toliko udeležencev, kakor jih niso že več let ali skoraj že več desetletij ne. Sicer tako oprezní angleški sportni častikarji označujejo te sportne prireditve kot evropsko olimpijado. Manjkajo samo Finci in Svede. Svede ta dva naroda veliko zaležeta. Udeležbo so prijavili Nemci, Norvežani, Francozi, Ogrji, Holanci, Italijani, Grki, Avstrijci, Poljaki, Novozelanci in Kiprijoti. Med prijavljenimi je veliko svetovnoznanih atletov, prvovrstnost je torej zajamčena. Število narodov je veliko, a tudi glede absolutnega števila udeležencev pomeni letošnje leto rekord, in so morali prireditelji vsled tega celo načrt spremeniti. Lani je bilo pri-

glašenih 300 tekmecev, letos jih je bilo 400; za 100 yrdov se jih je glasilo 39, za 220 yrdov 340, 440 y 41! Za pol milje 34, za 1 miljo 37. Kdor bo tam, ta se bo lahko veliko naučil.

Najhujši je boj za 880 yrdov ali za pol milje. Smo že na drugem mestu o tem pisali. Tu morata teči tek življenja Lowe in Peltzer, pa tudi drugi (Baraton), pridejo zelo v poštev. Pol milje brani Griffith, četrtino milje Stallard. V skokih in metih gredo prvič po dolgem času Angleži v boj vsaj z majhnim upanjem na zmago. Nemci so poslali poleg Peltzerja znana dva sprinterja Körniga in Wegeja, ki sta 100 m že oba tekla v 10.6. Houben ni šel. Včeraj 8. julija, je bil glavni dan. Prihodnji teden bomo o tej prvovrstni prireditvi obširno poročali.

WIMBLEDON.

Toliko je tam lepega, da gledavci ne vedo, kam bi pogledali. Kralj je postal vsem nekdajjim wimbledonskim zmagovalcem, ki so bili navzoči, zlate kolajne, znak angleške sportne resnosti in navdušenosti. Petinštirideset starih prvakov je nagovoril in jim dal roko, kar na Angleškem ni kar tako. Najstarejši odlikovanec je bil Hadow, ki si je priboril prvenstvo posameznikov leta 1878; dalje Hartley 1879, Hamilton 1890, Baddeley 1891, Rim 1893, Gore 1901, Borotra 1924; med damami Watsonova 1884, Hillyardova 1886, Dodova 1887, Sterryeva 1895, Lambert Chambersova 1903, Greenova 1901, Larcombova 1912, Lenglenova 1919, Godfreejeva 1924.

TAKO SI PA NISO MISLILI.

Budimpeška univerza je šla gostovat na Kanarske otoke. Neuspeh je sledil neuspehu. Premagal je Ogrje klub Morino, prvak v Las Palmas, premagala jih je Real Victoria; tudi v revanšnih tekmah so bili tepeni, od Morina 6:4, od Victorije 3:0. Zelo se pritožujejo nad sodnikom. Mislimo, da so šli dobri Ogrji na Kanarske otoke s sigurnostjo gotove zmage. Kdo pa pri nas kaj ve o ta-

mošnjih nogometaših, čeprav bi se dalo po uspehih Spancev kaj sklepati. Tako se nam zdi, kakor takrat, ko so prihajali Uruguayci na pariško olimpiado in je pisal eden najuglednejših pariških sportnih listov: Jugoslovani imajo srečo, v prvi igri bodo nastopili proti Uruguayu, moštvo iz Južne Amerike, in jim je zmaga svedoč zagotovljena. In jim je bila res, pa ne njim, ampak Uruguaycem, 7:0, pa bi bila prva številka lahko še višja.

AEROPLAN V BOJU PROTI POŽARU.

V državi Ontario v Kanadi so organizirali aeroplane za boj proti požarom. Uspeh je prav izoboren: prostor požarnih pokrajin se je skrčil od 2 milijonov acrov na 100.000! 1 acre je ca. 40 arov. Leta 1924. je kupila država Ontario 13 hidroplanov, vsakega za 3500 dolarjev, skupaj 45.500 dolarjev. Skoda, ki bi bila nastala po požarih od tedaj naprej, bi bila znašala 32 milijonov dolarjev. Ves ta denar je torej prihranjen. Spet se je obneslo staro načelo, da moraš znati pravilno izdajati, če hočeš hraniti. Kanadski zgled so začeli posnemati sedaj v Zedinjenih državah, v Braziliji in drugod.

AVSTRIJSKA NOGOMETNA PRVENSTVA.

Prvo mesto so si priborili Amateri, drugo Vienna, tretje Simmering. Takole je:

	Igra	Zmaga	N neodločena	Porazi	Za	proti	Točke
Amateri	24	15	5	4	73	39	35
Vienna	24	14	3	7	61	46	31
Simmering	24	12	5	7	64	52	29
Admira	24	12	3	9	49	42	27
Rapid	24	12	3	9	61	57	27
Slovan	24	11	4	9	56	47	26
Hakoah	24	9	8	7	56	50	26
Sportklub	24	11	2	11	45	57	24
Wacker	24	8	8	8	51	53	24
W. A. C.	24	8	5	11	42	47	21
F. A. C.	24	7	5	12	38	35	19
Rudolfshügel	24	3	6	15	38	68	12
Hertha	24	3	5	16	35	64	11

OGLEJTE SI NA VELESEJMU

v paviljonu I prostor 573-579 razstavljeno MOŠKO in DEČJO KONFEKCIJO največje konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA

Za čas velesejma se dobe vsa oblačila po tovarniških cenah v detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2.

Janko Jovan:

Trgovina z žitom in poročevalska služba.

V nobeni gospodarski panogi ni dobra informativna služba tako potrebna kakor v trgovini. Od pravočasnega in pravičnega spoznavanja tržnih razmer je odvisno, kako uredi trgovec svoje nakupe in prodaje. Nepoučenost v tržni situaciji ima pogosto občutljive izgube v poslovanju za posledico. Potreba hitre in točne informacije je tem nujnejša, čim bolj se bližamo normalnim razmeram. V prvih letih po vojni je bilo lahko trgovati tudi tiste mu, ki ni imel strokovnega znanja. Ljudje so se trgali za blago, in kdor se je preskrbel z blagom, ki ga je splošno primanjkovalo, je bil gotov, da zasluži in sicer tem več, čim dalje počaka s prodajo. Pomanjkanje blaga je bil glavni in večkrat edini tvorilec cene, vsled česar je bilo mogoče zahtevati pretirane cene. Danes pomanjkanja blaga ni več, ker so se promelne razmere toliko zboljšale, da se vsakemu iskanju blaga lahko zadosti. Zato pa ni mogoče zahtevati za blago nič več poljubnih cen, temveč morajo iste odgovarjati tržni situaciji. Da cene prekomerno ne zrastejo, skrbi konkurenca, ki se zadovoljuje z minimalnim dobičkom. V takih razmerah pa se more obdržati le trgovec, ki svojo stroko temeljito obvladuje in je pravočasno in točno informiran o vseh okoliščinah, ki vplivajo na cene blaga v njegovi stroki. Če pa velja to o trgovini sploh, velja še prav posebno o žitni trgovini, kajti žito ni sezonski predmet, temveč vsakodnevna potrebščina. Potrebuje ga vsakdo, kupi pa tam, kjer ga ugodneje dobi. Vsled svoje narave same je žito, kar zadeva njegovo ceno, najbolj ugodnejši trgovski predmet. Trgovcu ne zadošča, da pozna samo kvaliteto blaga, temveč mora poznati vse okoliščine, ki vplivajo na dviganje in padec cene.

Širša javnost po večini ne ve, zakaj se mora žitni trgovec zanimati, če hoče obvladati svojo stroko in vsaj deloma kritično presojati tržno situacijo. Okoliščine, ki vplivajo na ceno žita, je mnogo in te morajo biti trgovcu kolikor toliko poznane. Poznati mora velikost po-

sejane ploskve, vzroke eventualne nezadostne zasejanosti, stanje posevkov, prezimovanje, vpliv škodljivih žuželk in druge golazni, zasledovati mora vremenska poročila posebno v času, ko gre klasje v cvetje, ko zori in ko se žito spravlja. Zanimati se mora za okoliščine, ki vplivajo na cene v lokalni, kakor tudi svetovni trgovini. Tozadevno je važno poznati zaloge žita, ki so v čvrstih rokah to je v rokah žitnih trgovcev, kakor tudi poznati vidne količine, ki se nahajajo v prekoceanjskih elevatorjih, kakor tudi poznati vidne količine, ki plovejo po morju v evropska pristanišča. Neposredno vplivajo na cene vse spremembe teh zalog. Vzroki za spremembe so povečani in zmanjšani dovozi. Na podlagi večletnih izkušenj presoja trgovec deloma take spremembe že naprej, vsaj v kolikor nastopajo leto za letom redno, bodisi radi dela na polju, časa plačevanja davkov, nastopa glavnih praznikov, vremenskih razmer itd. Trgovec mora vedeti, v katerem času se vrši v raznih državah žetev, mora poznati železniško tarifno politiko svoje države kakor tudi drugih držav, zasledovati mora carinsko politiko zlasti onih držav, ki prihajajo v poštev kot odjemalci našega žita. Velikega pomena za tvoritev cen so notranje, kakor tudi zunanje-politični dogodki, mezna gibanja, štrajki, valutarne, devizne in kreditne razmere, kakor tudi na to se nanašajoče vladne odredbe; na cene vpliva pomanjkanje vagonov, pokvaritev prog, vremenske neizgode kot toča, poplave, suša in še nebroj drugih okoliščin, zlasti tistih, ki nastopajo nepredvidno in nenadoma. Na podlagi vseh teh komponent se v trgovini izkristalizirajo žitne cene. Teh cen naravno ne določa posamezen trgovec, temveč skupine njih v žitnih centrih in to zlasti skupine, ki razpolagajo z ogromnimi množinami zagotovljenega blaga v pogajanju z onimi, ki blago bodisi za izvoz ali domač konsum iščejo. Kakor pa je znano, žitna trgovina ne dela le za čas od danes na jutri, temveč za več tednov in več mesecev naprej. Vse to se vrši v

prvi vrstni na borzah in to zlasti onih, ki imajo vpeljeno terminsko kupčijo. Take borze so navadno v žitnorodnih krajih in te diktirajo svetovne cene žitu. Pod pritiskom ponudbe in povpraševanja stremi trgovina za vzdrževanjem svetovske paritete žitnih cen. Svetovska pariteta cen obstoji v tem, da ima blago na gotov kraj iz raznih pokrajin postavljeno enake cene. Razlika med ceno v Chicagu in Novem Sadu mora biti v normalnih razmerah različna samo v toliko, v kolikor so od enega teh krajev stroški prevoza, zavarovanja, carin in drugih manipulacij večji ali manjši, da postavijo svoje žito na gotov kraj n. pr. v Trst ali kak drugo evropsko tržišče, za katerega okupacijo v trgovskem smislu se trudi oboje pokrajina. Slovenija ni žitna pokrajina, potrebuje pa žito za zadostitev domačega trga, a se trudi njena trgovina tudi s tujim žitom posegati v svetovno trgovino, naravno v manjšem obsegu, kakor dela to trgovina iz bogatih žitnih krajev. Posamezen naš trgovec zato ne vpliva dosti na svetovska tržišča in na izenačenje razlik v cenah na svetovski pariteti, vendar pa mora, ako noče ostati v popolni odvisnosti od drugih in se pustiti izkoriščati, poznati vse te niti, ki presegajo žitno trgovino. Poznati mora statistiko o produkciji, zasledovati mora spremembe čvrstih in vidnih zalog, zanimati se mora splošno za vse okoliščine, ki vplivajo na trgovino in zlasti stalno zasledovati borzne notacije za žito tistih borz, ki imajo količnejši vpliv na razvoj svetovne trgovine. To znanje je tudi našemu trgovcu potrebno zato, ker le po njem more presojati, ali odgovarjajo cene, po katerih se mu žito nudi, tržni situaciji ali ne, ter more le z osvojitvijo poznanja vseh navedenih okoliščin presojati žitni trg in dobiti opravičilo za svoje poslovanje.

Pri opisanih razmerah je lahko vsakemu razumljivo, da zahteva žitna trgovina hitro in točno poročevalsko službo. Poročevalska služba se nanaša tako na statistiko, na letno spremembo, kakor tudi na notranje in zunanje-politične dogodke in zlasti na poslovanje glavnih borz.

Statistična poročila o posejani ploskvi, o stanju posevkov, o poskusnih mlačvah in cenitvi žetve zbirajo in objavljajo pred vsem posebni uradi poljedelskih ministrstev — pa ne pri nas, temveč le v tistih državah, kjer vedo ceniti, kako važno je to delo za povzdigo kmetijske produkcije in za vpliv slednje na svetovno trgovino. Kontrolo nad vladnimi statističnimi podatki izvršujejo borze in strokovno časopisje. Kako veliko važnost polagajo v žitni trgovini zainteresirani krogi na statistiko, ilustrira v dovoljni meri dejstvo, da ima v Nemčiji strokovni list »Der Getreidemerkte« nič manj kot 3500 poročevalcev. Strokovno časopisje objavlja vse mogoče podrobnosti o stanju posevkov, o zalogah v rokah trgovcev in o vkrcanih količinah z navedbo, kam se roba odpremlja. Mnogo podrobnosti pa je, katerih trgovec ne more doznati ali vsaj ne pravočasno doznati iz časopisja. Take informacije si mora preskrbeti sam. Posebno važno je, da zve trgovec pravočasno borzne kurze in tendence, je li padajoča ali čvrsta. Včasih se more zadovoljiti s telegrami, vendar je ta način informacije posebno takrat, ko nastopi v tendenci sprememba, prepočasen; v tem slučaju mu pomaga le telefon, kajti pri kurzih in tendenci more ineti par ur zakasnelo poznanje situacije dalekosežne posledice.

Neprecenljive vrednosti za trgovino je tedaj močno telefonsko omrežje in direktna telefonska zveza s trgovskimi centri. Ako pa je stanje poročevalske službe pri nas slabo, je telefonska služba naravnost mizerna. Slovenska žitna trgovina se mora danes naslanjati neposredno na Vojvodino, kjer je žitno tržišče koncentrirano na novosadski borzi, ki posluje vsak dan. Žitna trgovina je navezana iskati informacije pri novosadskih poslovnih prijateljih. Najskromnejša in povsem opravičena je zahteva naše trgovine po telefonski zvezi z Novim Sadom in drugimi tržišči Vojvodine. Niti tega nimamo. Naše pošne razmere so žalibog take, da se zdi iskati telefonsko zvezo z Novim Sadom, zahtevati nekaj pretiranega, vsaj podnevi. Vesel je, kdor dobi telefonsko zvezo ponoči vsaj parkrat na teden, kajti največkrat dobi odgovor, da je proga pokvarjena. Bolj žalostnih razmer, kakor so pri naši poštni upravi, kar zadeva telefonsko službo, se pač ne da misliti, in boj posameznika za zboljšanje razmer je brezuspešen.

Naše borze se s terminsko kupčijo ne smejo baviti, terminska kupčija pa je odsev mnenja trgovine o tržni situaciji, ki ima šele slediti na podlagi gotovih okoliščin, ki odločajo na smernice v trgovini, vsled česar je jasno, da dogodki, ki se odigravajo na borzah s terminsko kupčijo, tudi za našo trgovino ne morejo biti irelevantni. Edini kraj s terminsko kupčijo, s katerim bi po najskromnejšem mišljenju bila brezhibna telefonska zveza vsak čas mogoča, je Budimpešta. Iz lastne skušnjave vem, da sem v Zagrebu 5 minut po pozivu redno dobil zvezo z Budimpešto. Če poskušam isto v Ljubljani, dobim odgovor, da zveze z Budimpešto ni, če prosim, da naj se poskuša preko Zagreba, dobim odgovor, da Zagreb zveze ne da. Pred vojno že smo imeli direktno telefonsko zvezo z Budimpešto in menda tudi danes ni telefoničnih ovir, da se ista zopet vzpostavi.

Da te vrstice ne bodo prišle pred obličje tistih, ki smatrajo Slovenijo za pokrajino

Ustanovljeno 1. 1879
Telefon št. 553

Ključavničarstvo

AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, Rimska cesta 14

prvo in edino podjetje za napravo
jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjčnih zastorov in popravilo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solnčnih plah, okrižij vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloge štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi! - Avtoženo varenje in rezanje.

druge vrste in našo žitno trgovino morda iz razloga, ker smo v žitno pasivni coni, za manj važno, je skoro tako gotovo, kakor gotovo bi ničesar ne spremenile, če bi prišle pred obličje te gospode. Dejstvo, da se do danes še ni doseglo tega, kar je za slovensko trgovino neobhodno potrebno, in dejstvo, da posameznik tu ne more ničesar pomoči, zahteva tem bolj, da se zgañejo organizacije, ki so dolžne zastopati trgovske interese. Taka organizacija je za našo trgovino v prvi vrsti Ljubljanska borza. V spodbudo naj ji bo prizadevanje dunajske produktne borze, ki je na svoji seji dne 16. junija v izčrpnem poročilu objavila uspehe v doseganju direktnih telefonskih zvez z glavnimi tržišči Jugoslavije, kar ji daje pogum, da doseže še zveze s: Starim Bečjem, Sento, Novim Vrbsom, Pančevom, Topolo, Brežicami, Vrčcem, Vinkovci, Požarjem, Šabcem, Smederevom in Valjevom. To poročilo dunajske borze navajam, da tudi naša javnost in reprezentanca naše trgovine uvidijo, da je tudi od naše države mogoče nekaj izposlovati, ako se zavzamemo za stvar resno pravi krogi in se ne zadovoljijo z radodarnimi obljubami, temveč vztrajajo s svojo zahtevo, dokler ni izvedena. Če so Avstriji dosegli telefonsko zvezo s Somborom, Novim Sadom, Belgradom itd., bo vendar tudi naša borza poznala pot in dobila način, izposlovati od lastne države, kar je nujna potreba za našo trgovino. Gotovo je, da se uspehi ne dajo doseči s par vlogami na pošto direktno ali pošto ministrstvo, temveč je na mestu, da se naprosijo k izvojevanju nujnih zahtev parlamentarni klubi, Trgovska zbornica itd.

Žitna trgovina v Sloveniji pa ima svoje težave tudi pri občejanju s kraji, kjer so bili od nekdaj njeni najboljši odjemalci. Ugodna lega Vojvodine ob Donavi, Tisi in raznimi kanali ji omogoča živahen promet s sosednimi državami. Sloveniji preostajajo le še za-

padni in južni deli Avstrije in Italije, v kolikor ji ne konvenira bolj-uroz preko Brajle. Naravno gravitirata k nam Goriska in Korška. Skoro neverjetno je, da še danes nimamo telefonske zveze niti s Celovcem niti z Gorico. Skrajni čas je, da se vzpostavi telefonska zveza tako z Gorico kakor tudi s Celovcem. Upravičeno pričakuje trgovina, da se njene legitimne organizacije zgañejo in izposlujejo vsaj to od lastne države, kar izposluje zunanja trgovina za svoje od naše države.

Kakor je iz navedenega nastavka razvidno, so zahteve, ki jih stavi stroka na žitne trgovce, velike in odgovorne in je tedaj trgovina v polnem pravu, da se odstrani težkoče, ki ovirajo njeno poslovanje. Zahteve, ki jih stavi trgovina, niso pretirane, vsled česar je treba tistim, ki imajo zastopati njene interese, le dobre volje, malo več lastne inicijative in vztrajnosti, potem ne more biti dvoma, da ne izostanejo uspehi, niti pa bo šele sledilo tudi zaupanje trgovine do lastne organizacije.

Borza

3. julija 1926.

DENAR:

Zagreb. V današnjem prostem prometu so bili zabeleženi sledeči kurzi: vojna odškodnina 309 den.; Berlin 13.485—13.49 (13.475—13.515), Italija 198.50—200 (200.01—201.4), London 275.95 den. (275.65—276.25), New York 56.52 den. (56.38 do 56.68), Pariz 152.50 den. (154.25—156.25), Praga 167.80 den. (167.38—168.38), Dunaj 8.005 den. (7.985—8.025), Cürich 10.965 den. (10.94517 do 10.98517).

Cürich. Belgrad 9.14 (9.14), Pešta 72.30 (72.30), Berlin 122.75 (122.975), Italija 18.10 (18.325), London 25.1325 (25.14), New York 516.625 (516.50) Pariz 18.05 (18.85), Praga 15.30, Dunaj 73.0175 (73.025), Amsterdam 207.55 (207.50), Bruselj 13.60 (13.85), Madrid 82.10 (83.20), Atene 6.35, Carigrad 2.80, Kopenhagen 187 (186.925), Stockholm 138.60 (138.60), Oslo 113.45 (113.50), Helsingfors 13.0175.

Ženski svet

I. K.

Prva slovenska ženska razstava.

Letošnji ljubljanski velesojem obsega v svojem okrilju prav posebno slovensko kulturno prireditev: razstavo Slovenska ženac. Razstavo je priredilo Splošno žensko društvo v Ljubljani o priliki svoje 25. letnice.

Ne vem, kakšen vtis napravljata ta razstava na tujce ali sploh na ljudi, ki prihajajo sem, a telesnimi očmi gledat in iskati sejm, znamenitosti in velikih reči; name je napravila paviljon K vtis kulturnega svetila, ki ga je zgradila in uredila pristna ženska dobrota in ljubezen, skrbnost in marljivost. Spominjam se, da je ta leta nekoč neki slovenski dnevnik omaloževal pisal o skromni izobrazbi in ozkem obzorju Ljubljank in Slovenek vobče. Dejansko so se Slovenke poznale naše skromne socialne in kulturne razmere, naša provincialnost in so se zdele v primeri z Angležinjami in Nemkami, Rusinjami, izobraženimi Srbkinjami in Hrvatnicami nekoliko zaostale. Teda naša prva ženska razstava izpričuje, da je bila in je slovenska žena po svojem srcu in stremljenju visoko kulturna. V njej je visoko razvito tisto, kar je Götthe opredelil kot »večno ženskost, ki dviga in oplemenituje človeštvo. A to v bistvu ni nič drugega nego popolna, brezpogojna dobrota; dobrota, ki zna vselej preko vseh zaprek in ovir, preko vseh okolišnih pomislekov najti pota in sredstva, da služi in pomaga najbližjemu in bližnjemu, da služi in pomaga id oji. Le ta dobrota, ta idealizem je mogel ustvariti to razstavo (pri čemer ne smemo pozabiti na istoimensko brošuro).

Posebne priznanja se mi zdi vredno dejstvo, da ženski krogi, ki so priredili to razstavo, kljub svojemu nasprotnemu kulturnemu nazoru niso skušali kakorkoli zabrisati pečat duševnosti slovenske žene, ki je bil vse doslej — kakor pri vseh katoliških narodih — izrazito verski. To je prirediteljicam le v čast, kakor je v čast slovenskim redovnicam in drugim katoliško opredeljenim krogi, da so na razstavi sodelovali in doprinesli do njenega celotnega slovenskega značaja.

Aranžma razstave — zamisel akad. slikarice Heleno Vurnikove — je odličnej; členovit, pa vendar sistematičen in pregleden. Takoj ob vходу dobiš za 25 Din že omenjeno brošuro Slovenska ženac, ki jo je uredila ga. Minka Govekarjeva in v je bistveni del razstave. O njej spotoma in ob koncu več.

Mimo žive cvetlične preproge se obrne naravnost v ospredje. Tu najdemo predvsem slike dveh žena, ki sta uvedli slovensko žensko v javnost: Marija Murnikova-Horakova in Visočka gospa Franja Tavčarjeva. Njuno delo je še živo med nami in ga ni treba posebej navajati. — Dalje se vrste slike ostalih slovenskih narodnih, karitativnih in kulturnih delavk in umetnic, spodaj pa je po strokah razvrščena slovenska ženska književnost od prvih početkov do danes. Vse, kakor ne izčrpano in velja prav posebno za ta oddelek, da je nujni del razstave brošura »Slovenska ženac«, ki jo bistveno izpopolnjuje. Tako najdemo v brošuri zabeležene vse slovenske žene, ki so prešle v zgodovino, med drugimi

sv. Hemo, izv. Hildegardo in druge, ki so se udeleževale v splošni blagor in zidale cerkve in bolnišnice. Iz kasnejše in nove dobe navaja med drugimi Terezijo Rozmanovo, postarico v Zagorju na Notranjskem, ki je bila ob lakoti l. 1817. hraniteljica revežev; potem Josipino Hočevarjevo, Terezijo Jenkovo, dobrotnico zlasti beguncem in tužničkom, Milko Mankovčovo iz Trsta in Ano Dimnikovo; pogrehamo Marije Koširjeve in mnogih drugih, ki sicer niso delile iz svojega, ker pač niso imele, a katerih delo je na karjativnem polju ustvarjalo čuda.

O sposobnosti in samostojnosti slovenske žene v gospodinjstvu priča dejstvo, da si ni veliko izposojala iz tistvarne tuje literature, marveč si je z razvojem našega gospodarstva in kulture sproti sama ustvarjala potrebne knjige. Prvo slovensko kuharsko knjigo je spisal sicer Valentin Vodnik, toda že l. 1868. je izšla druga slovenska kuharska knjiga: Magdalene Pfeleisove-Knafelčeve, ki je doživela štiri ponatise. Kar so potem od devetdesetih let do danes ustvarile v gospodinjstvem slovstvu Slovenke: S. M. Lidvina Purgajeva, soustanoviteljica in duša še danes najboljšega jugoslovanskega gospodinjkega šol. zavoda; dalje M. Luitgarda Rihar, ustvarjalica voditeljica gospodinjke šole pri urušlinkah v Ljubljani, S. Felicita Kalinšek in pa gospa Minka Govekarjeva, se more kosati po vsebini in zunanji opremi z najboljšimi tovarstvenimi deli drugih narodov. Tudi o ženskih ročnih delih, krojenju in šivanju so izšla samostojna dela (Stampfjeva, Ranzenbergova, Maršelančeva). Temu se pridružuje jo nešteti članki, notice, navodila, ki so zšli v raznih slovenskih gospodinjstvenih listih, prilogah in drugih publikacijah izpod peres kakor čebeličice pridnih naših žena in deklet: Pečetove, Remčeve, Govekarjeve in mnoge drugih.

V početku leposlovne ženske književnosti se nemalotvoro svetj ozve: Turnograjska, Pesjekova in Pakjova; njihova dela in spominiki so na razstavi žal le skromno zbrani, toda brošura izpopolnjuje mnogo vrzeli. — Zanimivo je, kako v poznejši dobi, ko se izpreminja socialni ustroj in uveljavlja demokracija, preide pero iz rok slovenskih aristokratov v roke nadarjenih žena širokih ljudskih vrst. Najznamenitejša po številu svojih del in svoji moči, izrazito umetniški osebnosti je nedvomno Zofka Kvedrova. Na razstavi je zastopana z 11 zvezki svojih del; a to je le del njenega pisateljskega ustvarjanja, saj je napisala poleg tega še nešteto podlistkov in člankov v jugoslovanskih, čeških in nemških revijah in listih. V »Ženskem Svetu« odnosi »Jugosl. Ženice« (1917. do 1921.) je ustvarila sijajno žensko revijo, kakršne nimajo niti veliki narodi; med so-trudniki so bili tudi katoliški prelati (list je pogumno zastopal pacifistično misel). Kljub vsemu pa njen list med jugoslovanskim žensstvom ni našel toliko odmeva, da bi se bil mogel vzdržati. V rokopisu ima Zofka pač še marsikaj, posebno pa svoje spomine, ki bodo nedvomno izredno zanimivi; saj je imela stike z največjimi ljudmi svoje dobe, ne samo med Slovenci, marveč tudi med Srbi in Hrvati in zlasti tudi med Čehi, ki jo pravici štejejo med svoje. Zofkino življenje je bilo tako bogato, zanimivo in samostojno, kakor doslej še nobene Slovenke: zrasla je

daleč preko naših slovenskih razmer in meja, ki so ji bilo pretesne. Idejno se nam je odtujala, a po svojem blagem srcu je ostala Slovenka.

Za Zofko zavzema prvo mesto v naši ženski književnosti Marija Kmetova. To je vseskozi resna in dozorila umetnica, s katero se bo naša literarna kritika še umogo bavila. Na razstavi ima tri zvezke svojih del; mnogo njenih spisov je po naših revijah in listih, par del ima v tisku, več v delu. Od nje še veliko pričakujemo. — Leja Faturjeva se tudi na ženski razstavi še ni mogla predstaviti s ponatisom katerega svojih del... Brošura beleži njen izrek: »Moje življenje je ponižanje, razžaljenje, prevara.« Mislim, da je v popolnoma razumem. Vendar je gotovo, da je v slovenski javnosti njeno pisateljsko delo našlo toliko pristranskega odmeva in priznanja, da o svojem pisateljskem zvanju kljub vsemu ne sme reči, da jo je prevaralo. — V skrbni sestrski ljubezni združuje razstava z navedenimi dela aš vsaj imena vseh ostalih slovenskih pisateljic in pesnic: M. Elizabete, Marice Nadliške Bartolove, Utve-Prunkove, Vide Jerajevic itd. itd.

Popolna je zbirka slovenskih ženskih listov. Pri tem je zanimivo, da je našla do sedaj ta panoga slovenskega tiska ugodna tla samo v Trstu: Prvi slovenski ženski list — »Slovenkar«, 1897.—1903. — se je rodil v Trstu in doživel dobo šest let...; poslej so vsi podobni poizkusi, bodisi kateregakoli ženskega tabora, ponesrečili, dokler ni leta 1923. začel zopet v Trstu izhajati »Ženski Svet«, ki je tako srečno ubral svojo pot, da ga je z veseljem sprejelo vse slovensko žensstvo. Stvar se pojasnuje zelo enostavno: Slovenec je premalo, da bi mogla ena ali druga kulturna struja sama vzdrževati večji ženski list. Trst pa so — nevarna tla! Res je pa tudi, da so tržaške Slovenke posebno podjetne, energične in spretnosti in — solidarne. To ustvarja čuda.

Naše gledališke umetnice in glasbenice — naš ponos in naša slava! Nigrinova, Boršnikova, Polakova — pionirke jugoslovanske federacije! Danilova, prva slovenska umetnica, ki je našla pot do bratov v Ameriki, da med filmi dvigne domačo dramsko umetnost, Lovsetova-Koblerjeva, ki nosita slovensko pesem med brate in sosedje, ljubljenski našega glasbenega občinstva. Kako velika je bila ljubezen teh žena do umetnosti, kako močna njihova volja, da so se — nekatere takorekoč iz nič — dvignile na svojo višino! In vrsta se nadaljuje s Saričev, Marijo Vero, Juvanovo, da omenimo samo nekatere. Pa še smo dali glasbenim in igalskim talentom tuji, ki so z njimi ponajša.

V umetnostnem oddelku zro na nas z velikih portretov resni, značilni obrazi redovnic, kakor se na tej razstavi sploh ne moreš izogniti redovnicam pa se obrni som ali tje... Med 74 slikami in drugimi predmeti (porcelan, prapori), ki so tu razstavljeni, čitaš domalega vsa imena slovenskih upodabljalčih umetnic, posebno iz starejše dobe: Langusove, Strusove, Oblakove, Skedlove, Zupanove, Kobilčeve, Strnenove, treh Šantlovih, Sodnikove-Zupančeve, Vurnikove, Mladičeve; vendar oddelek niti od daleč ne daje prave slike o ceni naših slikaric — kiparstvo sploh ni zastopano. Pomembnejših del novejših umetnic sploh ne najdemo na razstavi. To je pa povsem umljivo, saj se v danem okviru ne more hoteti prirediti umetnostna razstava, marveč se je treba zadovoljiti z markacijo.

Dragocena je zbirka starin in drugih čudovitih ročnih del, ki so jih iz svojih zalog razstavile ljubljanske in škofjeloške urušlinke. V samostanih je bila umetnost od nekdaj doma.

Miza z velikimi folianti — slovenska slepečvska knjižnica! V njej so zastopana najboljša dela naših književnikov — 21 knjig, 3 knjige so nabožne vsebine, 1 gospodarske. Vsa ta dela so črko za črko prenesle v Braillovo pismo požrtvovalne slovenske učiteljice in druge žene ter odprle našim bednim slepečim vrata v čudolepi duševni svet najboljših naših umetnikov. Pobudo za knjižnico je dala učiteljica slepih Klara Vrhunčeva, izvršila pa je zamisel prof. Skabernetova, načelnica kulatorija za slepce v Ljubljani. Pač eden najlepših spomenikov ljubezni in dobrote, plemenite kulturnosti slovenske žene. — Izredno se izplača čitati tudi lastnorodne avtorizacije naših književnikov za izdajo v Braillovem črkopisu; Cankarjevo pismo n. pr. je kakor zubelj ljubezni in usmiljenja do nesrečnikov. »Vaše delo Vam bo plačal Bog...« veli na koncu gdč. Skabernetovi.

»Osvoboditev žene je v delu nje same,« čitati na rdečem traku... To je oddelek Zvezdelavskih žen in deklet. »Ženski List«, Bebkova »Žena in socializem« v hrvatskem prevodu in nemškem izvirniku, fotografije Etbina in Ade Kristan, Ružene Kristan in Bebla, nekaj statistike in revolucija z zahtevami marksističnega delavskega žensstva. To je vse. Komentar dobim v zadnji številki »Z. L.«, ki mi ga prijazno ponudi navzoča zastopnica Z. D. Z. D. Pravično se mi zdi, da ga kratko zabeležim: »Delavske žene žal ne moremo razstaviti materijelno dragocenih umetnin, ker mnoge nismo bile tako srečne, da bi bile dobile za to teoretično podlago. Niti nimamo sredstev ne časa, da bi jih izvršile. Me smo si morale že v zgodnji mladosti služiti svoj kruh kot delavke ali služkinje.

Ne moremo razstaviti praktičnih, modernih predmetov; ki bi nam lajšali delo v našem gospodinjstvu, ker si še najpotrebnejše in najprimitivnejše gospodinjstvo orodje težko kupimo. Lahko se pa ponašamo z veliko umetnostjo, da s skromnimi našimi dohodki hranimo in vzdržujemo svoje družine... Lahko se ponašamo, da je ogromen del vseh domačih izdelkov, ki jih vsako leto razkazuje ljubljanski velesojem, delo ženske delavke. Skoraj ni industrijske panoge, kjer ne bi žena delavka dokazala svoje zmoglosti. Tudi rudo in premog močijo znojne kaplje ženedelavke... Pri poljedelstvu in živinoreji se muči od rane zore do pozne noči kmečka žena delavka... »Zveza delavskih žen in deklet« pa more razstaviti le svoje organizacijsko delo, ki priča, da tudi žena delavka noče zaostajati v duševni zmoglosti za moškimi. — Ali naj še povem, nad čem sta se pritoževali navzoči zastopnici ZDŽD? Nočem, ker naj v teh vrsticah nič ne kali sestrskesolidarnosti slovenskega žensstva, ki se je na tej razstavi ipak tako lepo uveljavila.

Slovensko žensko šolstvo po današnjem stanju nam predočujejo tabele, a natančen pregled njegovega razvoja od najskromnejših početkov koncem 18. stoletja do današnje zglede višine dobimo v brošuri (str. 233 do 240 odnos. 250). Na prvi pogled udari v oči, kako ogrožen delež so imele in še imajo na našem ženskem šolstvu, splošnem in gospodinjstvem, redovnice: urušlinke, šolske sestre in usmiljenke. Slep bi moral biti, kdor bi hotel misliti na to, da se ti žisti, zanesljivi viri slovenske ženske vzgoje in izobrazbe zasujejo. — Razstavljajo: kmetijsko-gospodinjstva šola v: Marijanišču, Mladika, Vesna (Mari-bor) i. dr.

Med dobrodelnimi ustanovami, pri katerih iniciativno sodelujejo ženske, se je vdeležil razstave Zavod za soc. hig. zaščito dece v Ljubljani; razstavil je otroško posteljno z vso opremo in tabelarni pregled svojega ustroja z vsemi pododdelki. Poleg najdemo tabelo o bolniški strežbi v Sloveniji, ki jo oskrbujejo doslej izključno redovnice: v 28 zavodih deluje 619 usmiljenih sestra. Lepo je, da ta prva slovenska ženska razstava ni pozabila niti prvih slovenskih misijonark na Daljnem Vzhodu...

Ženski sport zastopajo poleg »Atene« v sestrski slogi planinke, Sokolice, Orlice, skav-tinje.

Ženska ročna dela razstavljajo razni zavodi, šole, društva in zasebniki (Lapajne); državni osred. zavod za žensko obrt je v posebnem oddelku razstavil dovršene primere ključanjih, filetskih in raznih drugih ročnih del.

Narodne nože zavzemajo dva oddelka in so zastopane polnoštevilno. — Toplo se dojm pogled na pristno opremljen stari slovenski dom, z veseljem sežeš po »malih kruhkih«, ki so jih za to priliko spekle ljubljanske in škofjeloške urušlinke.

V ostalih oddelkih razstavljajo razne slovenske obrtnice in trgovke: Šarčeva, Aleševčeva, Franzlova i. dr.

Taka je torej v površnih potezah prva slovenska ženska razstava. Pomanjkljiva in nepopolna v marsičem, a na splošno vendar zvest izraz slovenske žene.

Prava zlata jama podatkov o žitju in snovanju slovenske žene v zgodovinski dobi do današnjega dne pa je že večkrat omenjena knjiga »Slovenska ženac«. Tu je na 274 straneh zbranega toliko dragocenega materijala o udeleževanju slovenske žene v vsem našem narodnem življenju, v naši civilizaciji in kulturi, da gre gospej Minki Govekarjevi, ki je dala pobudo za celo stvar, ki je delo organiziral in knjigo uredila in deloma spisala, nevenljiva zasluga. To brez pridržka priznamo kljub temu, da brošura ne varuje vselej stroge nepristranosti. (Le mimogrede opozarjam na opazko gdč. Štebijeve na str. 182, da so organizacije krščanskega svetovnega naziranja »več ali manj v tesni zvezi z udeleževanjem politične stranke« (SLS) in da spadajo zato v poseben oddelek, torej izven okvira drugih žen. organizacij. To pač ni pravično; saj so gotovo tudi ženske organizacije nasprotnega svetovnega naziranja vsaj tako privržene svojim političnim strankam, kot so krščanske svoji. Obojestranska popolna iskrenost je tu edino na mestu in obenem najboljša pot za sporazum v skupnih stvareh.) Kakor pravi urednica sama v predgovoru, snov ni niti izčrpana niti znanstveno obdelana. Kljub temu mora vsak priznati, da je brošura dragocena pridobitev naše kulturne zgodovine. Saj bistveno izpopolnjuje našo dosedanjó književno zgodovino in vsebuje v glavnem vse, kar se tiče udeleževanja slovenske žene v narodnem gibanju in obrambi, v umetnosti in znanosti, v splošnem in gospodinjstvem šolstvu, na človekoljubnem in socialnem poprišču, v trgovini in obrti, doma in na tujem. Mnogo tega, kar je tu zbranega, bi se bilo v par desetletjih popolnoma pozabilo in za vedno izgubilo, tako pa je sedaj oteto. Izmed sotrudnic ge. Govekarjeve pri spisovanju brošure naj jih omenim samo par: Alojzija Štebijeve, Ema Pečetova, Vida Dobova, Mila Dobova, Janja Miklavčičeva i. dr.

»Slovenska ženac« je trajen spomenik naše kulture, časten za žene kakor za celoto, saj potrjuje, kar je ugotovil dr. Mantuani v svoji uvodni razpravi: da je bilo na slovenskem ozemlju stališče žene vedno častnoe.

Moda

KAJ JE SE MODERNO?

Niso le obleke, da bi rekli o njih, da so moderne. Imamo še različne druge drobnarije, ki segajo tudi v področje mode. Tako morajo ustrezati moderni črti obleke tudi vse drugo, kar imaš pri sebi, n. pr. torbica, klobuk, dežnik, rokavice, nogavice in čevlji. Prav v teh drobnarijah je največ finese in modernosti in ženska roka je v njih najbolj vidna. V drobnarijah se izkaže, koliko okusa ima in koliko čuta za oblike in barve, da se vse lepo sklada s krojem obleke in da barve ne kričijo, tem-

več so enotno zaokrožene v lepo, moderno in okusno celoto.

Predvsem spada v to področje mode nošnja las ali frizura. Ni vseeno, kakšna si v glavo. Če so kratko ostriženi lasje moderni, če so moderne tako zvane moške glave ali so lasje malo daljši, premisliti moraš vedno, kaj pristaja tvojemu obrazu. Kar je lepo za droben, podolgovat obrazek, bo pristajalo močnejšemu, rdečemu licu. Če vidiš dekletce, ki ji lepo pristaja frizura po načinu moških, ne

misli kaj, da bo to tudi zate lepo in prav. Brž se osmešiš vedno, če se slepo zaženeš za modo, pa bodisi za krojem obleke ali gotovim načinom kake frizure.

Isto velja o klobukih. Že dolgo ni bilo toliko različnih oblik klobukov modernih, kakor so sedaj. K enostavnim in temnejšim

oblekam pristojajo majhni, preprosti klobuki; k večernim in bolj okrašenim, lahkim oblekam pa nosiš večje klobuke ali široke slamnike s pentljami ali kako rožo.

Ročna torbica je pri kostimu in plašču iz usnja, pri toaletah pa iz vezene in čipk. Celo dežniki imajo v oblikah svojo besedo pri različnih oblekah in so zdaj take zdaj druge barve. Isto velja o rokavicah in nogavicah in kopalnih oblekah. Vse ima svoj prav in vedno je res, »da vse ni za vse«. Moderno je, da se rokavice, nogavice in čevlji in torbica skladajo z ozirom na snov, ki so napravljeni iz nje, kakor tudi v pogledu na barve. Za vse tako je treba seveda precej časa in denarja.

Žempi z vezeninami iz svile so tudi zelo moderni. Prav svojevrstni so motivi z ročno slikarjo, ki jo napraviš na platno ali sirovo svilo. Take vrste žempre vidiš na pričujoči skici.

Uživajte čajno maslo »Jagoda«

V pojasnilo.

V tujakšnjem časopisu je bila objavljena notica, da je internacionalna razstava v Rimu podelila cvetličarni v Prešernovi ulici, g. Fani Hvala, veliko diplomu, zlato medaljo in »Grand Targo d'Onore« za njeno izredno lepo, okusno razstavljenost in priznane cvetličarne. Da pa bo javnost obveščena, kako se lahko kupi taka diploma in vse drugo priznanje, naj služi sledeče: V Rimu se vrši vzorčni velesejem, za katerega propagira v Jugoslaviji neki vpokojeni častnik. Slednji je obiskal vse tuk. cvetličarne in jih prigrigovarjal, da naj izločijo v tem velesejmu, če drugega ne, vsaj fotografijo svojih cvetličarn proti plačilu 400 lir. Ker izmed podpisanih ni hotel nikdo zaslužiti si proti plačilu imenovanosti odlikovanja, posebno ker si že iz nacionalnih ozirov ne želijo tujega odlikovanja, smo podpisani kratkoma odločili večkratno prigrigovanje in vsiljevanje takega odlikovanja. Ker g. Fani Hvala nima niti lastne vrtinice, niti ni strok. izučena vrtinica ali cvetličarka, dvomimo, da bi na vzorčnem velesejmu, odnosno na »Internacionalni razstavi« v Rimu »izredno lepo in okusno razstavila« svoje produkte in bila vsled tega »splošno priznana cvetličarna«. Originalni pogoji nakupa diplom so na razpolago pri enemu izmed podpisanih. — Ljubljana, 2. julija 1926.

F. Herzmansky, Franja Korsika, Ant. Bajec, Pavel Šimenc.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

POSTREZNICO

za cel dan — za pomoč v gospodinjstvu — takoj sprejem. — Naslov pošte uprava lista št. 4621.

Delavci!

Služba v tovarni Vam je zagotovljena, če se udeležite z najmanj 10.000 Din. — Denar se dvigne lahko poljubno, ako bi služba ne odgovarjala. — Za vplačani znesek se dobijo delnice. — Ponudbe pod: »Edino podjetje v Jugoslaviji« upravi.

Trgov. vajenca

zdravega in poštenega, z 2 gimn. razr., ali tem odgovarjajočo šolo, sprejem. — Viktor ŠOBER, specer. trgovina - Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4.

Knjigovodja - bilancist

samostojen, išče za eno do dve uri popoldne postranske službe proti majhni odškodnini. Sprejme tudi vpeljavo knjigovodstva. — Cenj. ponudbe upravi lista pod: »Samostojen«.

AKADEMIK želi za dobro počitnice (3 mesece) kakršnokoli službo v Mariboru. — Ponudbe podružnici Slovenca Maribor pod zanesljiv.

Mesarski pomočnik

še sprejme takoj. — Jos. MUSAR, mesar, Ljubljana, Šolski drevored.

VAJENEC se sprejme. — L. M. Ecker sinova, Puharjeva ulica 3, kleparstvo, Ljubljana. 4592

DEKLE Z DEŽELE

stara 19 let, ki zna šivati in je vajena vseh hišnih del, popolnoma zanesljiva, želi službo v boljši hiši ali trgovini. Naslov pove uprava pod števil. 4613.

ABSOLVENTINJA

dvorazred. trg. šole, vešča ital. in franc. jezika, išče službo. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod: »Vestnost«.

TRGOVSKI UČENEC

z dobrim šol. spričevalom, kateri ima res veselje do trgovine mesa, blaga, se sprejme pri tvrdki IVAN ROJNIK, Slovenjgradec. — Prednost imajo oni, kateri so doživeli z dobrim uspehom 2 razreda moč. šole.

Poštena DEKLICA

išče mesta neneke pri šiv. il. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4600.

Višje tehniške študije v Belgiji.

Inženerski diplom v dveh in treh letih. Odd. za elektrotehniko, elektromehanično, metalurgijo. — Kemija, avio, aero, železo- in betonsko stavarstvo, kolonijale, trgovina, industrija. Dnevni in večerni inš. kurzi. — Revnejši dijaki dobe delo. 580 belg. frankov. Prospekti zastoj. — Pisma v vseh jezikih: Institut Supérieur technique Service »A. G.« Brd. Constitution, 25 Liege (Belgija). 4023

Inženier lahko postanete

(Inž. elektr. metalurg. kem. industr. trgov. itd.) (tudi pripravlj. oddelki) ne da izpremenite stanovanje, pisarno, po moder. hitri, izborni metodi. Preizkušnje in diplome v Vaši domovini. Prospekti v vseh jezikih: Departement technique »A. G.« Brd. Constitution, 25 Liege — (Belgija).

Trgov. pomočnica

z dežele želi premeniti mesto. Nastop takoj ali po dogovoru. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro: »Vestina« št. 4490.

Trgov. pomočnik

mlad, manufakturnist, išče mesto trgov. pomočnika. — Ponudbe upravi lista pod »Pošten« št. 4571.

VAJENEC

se sprejme za tapetniško obrt s takojšnjo plačo pri Frane Sajovic, tapetnik, Poljanska cesta 15. 4495

Primarij

dr. Emil Watzke

v Celju,

po povratku s študijskega potovanja

zopet ordinira.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dvonedstropna HIŠA

z dvoriščem in vrtom v sredini mesta je na prodaj. Naslov v upravi pod 4627.

Car. uradnik skladiščnik a polno penzijo, išče mesta

SKLADIŠČNIKA

Ponudbe na upravo pod šifro Skladiščnik.

Dve stanovanji v vili

vsako s kuhinjo, priteklinami, vrtom, souporabo kopalnice in pralnice, eno z dvema sobama, drugo s tremi sobami, odda takoj ob Dunajski cesti na Brinju Pokojninski zavod za namočence v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Mlekarske aparate

novе, nerabljenе. »Alfa Separator« proda ceno Juraj Švear, Mala Gorica, p. Petrinja. 4593

Svetovna panorama

Maribor, Slovenska ul. 15.

Do 5. julija t. l.

BOZEN-JUŽNI TIROL

Krasne, lepe slike.

Svarilo.

Tem potom svarim vsakogar, ki bi govoril ali razširjal neresnične vesti o moji ženi in sinu. Proti vsakomur bom sodnijsko postopal.

Pavel Radežič.

SHELL,

special-auto-olje

ca. 150 kg

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GOSPOD

SREDNJIH LET

trg. naobražen, s šolsko prednaobrazbo, večlet, pisarniško prakso, s finim nastopom ter vsestransko uporaben, išče primerne namestitve. Vešč je tudi ekonomije ter trgovine z vinom in žganjem. — Ponudbe upravi lista pod: »Samostojen delavec 36«.

PRODAM

MOTORNO KOLO 3 1/2 HP

Harley elektromodel 1926

tahometer amperemeter,

električna razsvetljava —

socius-sedež, prilajni tor-

bici, voženo samo loco

kilometer, najboljšo ohran-

jeno, per cassa, zaedno

z enolet. zavarovanjem. —

Ponudbe: Ljubljana, poštni

predal 161. 4601

Naprodaj 2 sliki

Srce Jezusovo in Marijino, oljnatе barve na platno, v velikosti 75 X 96,

z okvirjem, primerno za

cerkev, ter 1 Marijin kip

»Vnebovzetje«, velik 77

cm, primeren za kongre-

gacijske dvorane. Poizve

se v upravi »Slovenca«

pod št. 4555.

Psica

lepa, mlada, in mladiče volje

pasme naprodaj na Mar-

tinovi cesti št. 30 —

Ljubljana. 4500

Dieselmotorje

v montiranje in v popra-

vo sprejme Franc TO-

MEC, Stari trg - Rakek.

Moška kolesa

šivalne stroje, zlatino in

srebrnino dobitе najcene-

jeje v razprod. trgovini

JOS. ŠELOVIN - ČUDEN,

Ljubljana, Mestni trg 13.

Ne zamudite prilike!

KUPI SE KNJIŽICA

Mali Peterček, obhajljivi

apostol. — Prinesite, pro-

simo, Streliška ulica 24.

KROJNA ŠOLA

Ljubljana, Stari trg 19.

12. julija pričetek novega

tečaja za krojače, šivilje

in nešivilje. Izdelovanje

krojev po meri. Izdaja slo-

venskih modnih listov s

priloženim slovenskim po-

ukom. 4552

Soliden

upokojenec

išče stanovanje

oziroma vso oskrbo

najraje pri kaki mirni,

dobrosrčni upokojenki ali

vdovi s prostornim stan-

ovanjem. Nekaj mobilije

ima sam. — Pism. ponud-

be pod naslovom: »UPO-

KOJENEC« sprejema iz

prijaznosti Trafiška v Go-

sposki ulici, naspr. banke

»Slavije«. 4599

Obvestilo.

Podpisana izjavljam, da

nisem plačnica dolgov, ki

bi jih katerikoli napravil

na moje ime ter ne pri-

znam istih. — Vič - Rožna

dolina, 3. junija 1926. —

Josipina Švarcman, hišna

posestnica. 4591

Celo življenje traja, —

v par letih se izplača

WECK-ova

prilpava za vkuhavanje

— Tovarn. zaloga: FRUC-

TUS, Ljubljana, Krekov

trg 10. — Tudi na obrokel

VOIKA

ne plača nič carine

zato tako nizke cene

Ženski platnени

beli 68'—

Din

sivi 78'—

Din

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zakaj kupuje poljedelec prvovrstne stroje, kakor: Deering kosilnice, obračalnice za seno, mlatilnice, čistilnice, trijerje, vrtila, slamočnice, stikalnice za seno in sadje, sadne mlne, brzoparilnice, robke za koruzo, reporeznice in posnemalnike za mleko, vodne in gnojnične črpalke i. t. d.

Fr. Stupica v Ljubljani?

Gotovo zato,

ker je to edina domača tvrdka, ki ima te vrste blago, ki je za naše kraje preizkušeno, vedno po nizkih cenah v zalogi.

Smotnik — Kamnik — in druga razstreljiva.

Nakup starega železa in kovin. Traverze. — Cement in vsa železnina.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Kopalne hlače, otroške majice, mrežaste, modne, srnjice, kravate, nogavice v raznih barvah, dokolenice, palice, nahrbtnike, žipke, dišeče milo, potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. Najnižje cene!

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
OB VODI BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA

NABAVLJALNA ZADRUGA USLUZBEN-CEV DRŽAVNIH ŽELEZNIC
V SLOVENIJI R. Z. Z. O. Z.

RAZPISUJE:

STAVBENA DELA ZA RAZŠIRJAVO SVOJEGA SKLADIŠČA.

Načrti in stavbeni pogoji so zainteresentom na vpogled od 4. julija naprej dnevno od 8. do 12. in od 15. do 18. ure v prostorih nabavljalne zadruge v Šiški. Izvodi stanejo po 100 dinarjev.

Pismene ponudbe je vložiti v zaprtih kuvertah do sobote, 10. julija do 12. ure.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani:

DOMAČI VRT

Kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo

Priredil M. Humek

Cena Din 33.—, vezano Din 40.—

Sprejme se

15 dobrih zidarjev

za ometavanje notranjih prostorov in fasad pri gradbi MESTNE KLAVNICE.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Grtznar, Adler Tudi na obroki LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v voženju brezplačno. Večletna garancija.

PRODAJAM najceneje vseh vrst modroce, otomane, divane

in izvršujem vsa v to stroko spadajoča popravila točno in solidno. V zalogi vedno vseh vrst ZIMA.

FRANC JAGER

tapetnik, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 27.

Laško

hojo ima in polno torbo denarja, ki prihrani vsak, kdor kupuje čevlje v veletrgovini.

H. STERNMECKI, Celje št. 18

Lastni izdelek, kakor tudi izdelek najslavnejših tu- in inozemskih tvornic. Cene silno znižane: moški ali ženski iz kravine 150, iz teletine 155, iz boksa 155, nizki iz boksa 175, iz ševr. 205, iz laka 270, otroški iz kozine 30, iz teletine 41, iz boksa 60 Din. Vzorci od razne manufakture se pošljejo v pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami pa zastoji. Kdor pride v vlakom, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Trgovci engro cene.

Pohištvo

elegantno v formi, najfinerše v kvaliteti, zmerno v ceni,

priporoča

A. Amann

TRŽIC, tovarna pohištva

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem pretužno vest, da je naš predobri oče, stari oče, stric itd., gospod

JANEZ ČOP

posestnik

danes dne 2. julija ob po treh zjutraj v 73. letu po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnika se vrši v nedeljo dne 4. julija ob devetih zjutraj iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Bled, dne 3. julija 1926.

Žalujoči ostali.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem s 1. julijem t. l. prevzel

hotel in restavracijo „UNION“

v Celjskem domu.

Prizadeval si bodem cenj. gostom postreči s prvovrstnimi vini, vedno svežim pivom in izborno kuhinjo po solidnih cenah. Priporočam se za mnogoštevilni obisk in jamčim za točno postrežbo.

A. M. Hlavač

hotelir in restavrat.

Higienična pralnica in svetlo likalnica perila vse vrste

obleke - bluze, moške obleke, pralne zavese, zastore, itd.

Fr. Šimenc

Kolodvorska 8 - Ljubljana

Francoska linija, Cie. Gle. Transatlantique,
Havre-Newyork, samo 6 dni čez morje

— dobra hrana in pijača brezplačno. —

Cie. Chargeurs Réunis, Sud Atlantique,
in transporte Maritimes

za pomorske vožnje v južno Ameriko, Avstralijo, Argentinijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila in vozne listke daje zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35.

Na drobno. **Brez konkurence!** Na debelo.

Oglejte si specijalno detajlno in engros trgovino vrvarskih lastnih izdelkov

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: VRVI za zvonove, transmisije, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne vseh širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombažne mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognjegasne cevi, štriki za perilo, tržne vrvice, štrange, uzde, špaga, dreta, zidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za šaluzije. Velika zaloga pravih tržaskih bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjskih krtač, konjskih odev, nepremočljivih voznihih plah, juta platna, riharje itd. po najnižji ceni.

Specijalno montiranje (šplajnanje)

vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino

IVAN N. ADAMIČ, Sv. Petra cesta št. 31.

Telefon št. 441.

Podružnici: Maribor. Vetrinjska ul. št. 20, tel. št. 454 — Kamnik, Sutna št. 4.

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo! - Razstava v lastni hiši.

Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani
prodaja

PREMOG iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni šehoslov, in angleški koka za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Umetno cvetje

in LISTJE, umetne vence ter šopke, nagrobne vence itd. si lahko ogledate na razstavi v paviljonu »E« 18—20 »Cvelličarna PODCERTEK« — lastnik Rado Pregrad. Specialiteta: Mirtini vence in šopki 4489

Motorice

lastnega izdelka, različni bencin motorji, posamezne dele za poljedelske stroje ter popravila istih izvršuje po konkurenčnih cenah

ANTON KREMŽAR
Šent Vid nad Ljubljano.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in za vsakovrstna ročna dela se dobi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri **KAREL PRELOGU**, Ljubljana, Gosposka ul. 3 Stari trg št. 12

Dvokolesa znamk Tribuna Diamant, Favor, Styria, Frera, Bianchi, Champion, Record, Prezesion, Legnano v zalogi, pnevmatika najfinerše vrste Dunlop, Michelin, Pirelli itd. Najnovejši modeli in najnižje cene. Ceniki franko, prodaja na obroke.

F. BATJEL, Ljubljana
Karlovška cesta št. 4

Prometno KAVARNO

in SLASČICARNO s stanovanjem oddam takoj v najem. Ponudbe strokovnjakov pod: »Stalna eksistenca« 4475 na upravo.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI,
r. z. z. n. z. naznanja pretužno vest, da je v sredo 30. junija ob 3. uri zjutraj nenadoma umrl njen dolgoletni načelnik in neumorni narodni delavec, velečastiti gospod

ANTON KOCBEK

duhovni svetnik, župnik itd.

Njegovo prezgodnjo smrt obžalujemo, za njegovo vzorno in nesebično delo pa mu naj dodeli Vsemogočni zaslužen plačilo.

Blag mu spomin!

V Gornji Radgoni, 30. junija 1926.

„I“ 614
Vrvi-motvoz
A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

PREDTISKARIJE
najmoderneje sestavljene,
trokovno sortirane, do-
vaja najceneje **Samuljo**
Leopold, Senta (Bačka).

Stanovanje

2 do 3 sob in priključni
iščem za lakoj. Ponudbe
upravi pod: Takoj 4573.

Zidarja ali pečarja

ki ima veliko prakso v oblaganju sten z belimi
dlaškami (ploščami) IŠČE Ljubljanska gradbena
družba za Južno Srbijo. — Zglasiti se je v Slo-
škovi ulici šte. 19 — Ljubljana.

NOVE ORGLE

prospektne pisali, nove ro-
gistre, elektr. ventilatorje
in vsa popravila orgel, iz-
vršuje strokovno v lastni
delavnici po nizki ceni
ANTON DERNIC, izdelova-
lec orgel, Radovljica, Slov.

MALINOV SOK

najboljše — zajam-
čeno pristne kakovosti,
lasten proizvod — nudi
preprodajalcem
F. S. LUKAS, Celje.

„I“ 614
Drela-optri (Gurte)
A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

Znižane cene pri „TRIBUNA“

Dvokolesa

z dobro pneumatiko že od Din
1500. — Največja izbira vsakovr-
stnih svetovnih znamk.

Pneumatika

Dunlop, Michelin, Pirelli, Spiga
po zelo znižani ceni.

Holenderji

za dečke in deklice od 4 do 8 let.

Triciklji in mala dvokolesa

za dečke in deklice
na krogičastih
ležiščih z verigo,
izdelana kot nor-
malna dvokolesa
v manjši obliki.

Mehanična delavnica.

Poseben oddelek za popravilo dvo-
koles, motorjev, šivalnih strojev,
otroških vozičkov itd. Emajliranje
z ognjem.

Sivalni stroji

za domačo rabo in šivilje s po-
krivalom že od Din 1400. — Cen-
tral Bobbin od Din 1950. —

Otroški vozički

Mamice, ne za-
mudite prilike si
ogledati velike
izbire vsakovr-
stnih modelov.

Motorji

„Freza“ Najnovejši modeli več
vrst došli po znižanih cenah.

Igračni vozički in stolice

za otroke, zložitve
kot stolček in mi-
zica za vajo v hoji.
Igračni vozički več
vrst v poljubni ve-
likosti.

Tribuna F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Ceniki franko — prodaja na obroke. — Oglejte si paviljon „F“
št. 269—275 na Ljubljanskem velesejmu.

Popolna razprodaja

parfumerijskega, kozmetičnega in galanterijskega
blaga, nogavic, rokavic in drugih predmetov vsled
opustitve trgovine.

M. BARTL, v Ljubljani,
Stritarjeva ulica.

NI VSE ZLATO

kar dobite iz inozemstva! — O tem se lahko
prepričate, ako primerjate izdelke in cene
poslovnih knjig

knjigoveznice R. T. D. v Ljubljani

Kopitarjeva ulica šte. 6/II in 'pa tuje blago.

Jermena

za cepe, gože, biče, bi-
čevnike, modne pasove,
motvoz (špag), šmis,
vrvi za perilo, konjske uzde, vrvice za tesarje in
zidarje, štrange, cunjele, pasove (gurtne), dreto
nudi po najnižjih cenah trdka

Osvold Dobeic, Ljubljana

Sv. Jakoba trg šte. 9.

Za žejo

najboljši pravi Maršner-ovi šumeči limonadni
bonboni v pastiljah, kakor pred vojno.
1/2 litra dobre limonade za 1 Din se dobi povsod.

Glavna zaloga:

JOS. VITEK Ljubljana, Sv. Petra c. 13

PETER KOBAL

Kranj, Glavni trg.

Podružnica: Ljubljana (Kolizej)

Tvornica vseh vrst tapetniških izdelkov in zaloga
vseh v to stroko spadajočih predmetov, kakor
tudi velezaloga pohištva. — Specialna trdka
klubgarnitur. Zaloga Crin d'Afrique, morske trave.

Elektrotehnične tvornice

Delniške družbe prej Škodovi zavodi v Plznju

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7. Telefon 966.

Inženirska pisarna v Beogradu in Zagrebu.

Proizvajajo: Vse vrste električnih strojev in apa-
ratov, posebno cenene, solidne in ekonomične
elektromotorje.

Grade: Kompletne električne centrale vseh vrst
električne železnice in tramvaje, omrežja, linije
visoke napetosti itd.

Poset inženirja brezplačno na razpolago.

Na svetovnih razstavah v Hebu, Bruselju, Pragi
in Zenevi že pred desetletji odlikovani originalni

Maršnerovi šumeči limonadni bonboni

izdelujejo se sedaj tudi v Jugoslaviji v nedosegljivi kvaliteti.

Opozorjamo, da pri nakupu pazite na označbo: „Original
Maršner“ ter na staroznano varstveno znamko
„Kozarec z dvema pritlikovcema“.

Dobijo se po originalnih tovarniških cenah pri

Josip Vitek zastopstvo in zaloga tovarn
„Orion Maršner“, Praga.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 13.

„I“ 614. Anton Sinkovec, d. d., Grosuplje. „I“ 614.

Inž. Gustav Zemánek

strojno-tehnična pisarna, spec. za toplotno
gospodarstvo, centr. kurjave in vodovode
Ljubljana, Gorupova ul. 17
Telefon št. 621

»PRI AMERIKANCU«

LJUBLJANA, STARI TRG ŠTEV. 10

kupite najceneje:

klobuke, slamnike, čepice, srajce, ovrta-
nike, dežnike in drugo modno blago.
ZA VELESEJEM ZNATEN POPUST!

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštnoparobrodna linija.
Generalno zastopstvo za kraljevino SHS.
Zagreb, Trg L. šte. 17

Redni potniški promet:
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi York in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos
Aires, San Paolo.

Održava potnikov 1., 2., 3. razreda. — Kabine 2. razreda
z 2 in 4 posteljami. — Udobnost. — Sigurnost. — Brzina.

Podzastopstva:

Beograd, Karađorjeva ulica 91. — Ljubljana,
Kolodvorska ul. 26. — Metković, Ivo Veraja. —

Split, Dioklecijanova obala 8. — Vel. Bečkerek,
Princese Jelene obala št. 7.

Brzoi, naslov na vsa gorja podzastopstva „ROYMAILPAC“

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.

Naslov na brzoi: Prometna banka.

Ako hočete izdelovati dober sir, upo-
rabljajte samo svetovno znano

originalno **Hansen-ovo**

SIRILO

v prašku ali v tekočini, katere se zopet dobiva
pri trdki

Koharić i drug H. d., Zagreb, Martićeva 14b.

Barve in kulture za sir in surovo maslo.

Inserirajte v „Slovenču“!

Teod. Korn

Industrija pločevinastih izdelkov,
čistih kakor litografiranih, kle-
parstvo, kovinarstvo, vodno-insta-
lacijsko podjetje

Ljubljana, Poljanska c. 8

Posebite razstavo v paviljonu „F“ 228 do 230!

Cene najnižje! Delo strogo solidno!

Zbiralci poštinih znamk!

Poštne znamke 565 najrazlič-
nejših, med temi posebno lepe
zbirke raritet kot 11 vrst iz
provizor. Albanije, 9 velič ob
kronanju v Perziji, 6 kompl.
grških, 25 redkosti iz Centralne
Amerike itd. za samo 4 šil. Veliki ilustrirani
cenik na zahtevo gratis in franko.

Bela Sékula, Sonnenhof, Lucerne, (Suisse)

je najboljša in najcenejša.

Svojim ženam in hčerkam

kupite take
krasne polčevlje
iz najfinjšega
ševro- ali boks-
usnja samo za

Din 140.— toda samo pri

„DOKO“ Prešernova ulica 9
na dvorišču. — Zajamčeno lastni izdelek lastne
tovarne. — Popravila v 48 urah, kar najceneje.

Znižane cene in naj-
večje skladišče dvo-
koles, motorjev, ši-
valnih strojev, otro-
ških vozičkov, vsa-
kovrstnih nadome-
stnih delov, pneu-
matike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaj-
liranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov
šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki
franko. „TRIBUNA“ — F. B. L., tovarna
dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4.

Vinske sode nove hrastove

tudi s pocinkanimi obroči pod ugod-
nimi plačilnimi pogoji nudi

Zagrebačka tvornica bečava
d. d. Zagreb

pošt. pret. br. 162

A. Amann, Tržič

moderno podjetje za fino in elegantno

pohištvo

špecialiteta: lepe jedilnice in spalnice v okusnih
formah v najsolidnejši izdelavi in nizkih cenah.
Razstavljeno „Velesejem“ paviljon E. št. 19-21.
Največje jamstvo za vsaki izdelek.

STISKALNICO

(karnico) za 5 polovnja-
kov, zaradi opustitve vi-
nogradov prodam za 5000
Din franko vagon. — Ant.
GOLOB — Polžane.

„I“ 614
Morska trava-civilih
A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

„I“ 614
Ponižje-platno
nepremotljivo, vseh vrst
A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

TATVINE in VLOMI

Zavarujte se pred nitmi z
vzidanjem jeklene omare
„Wertheim“. Popis s ce-
nikom pošlje brezplačno
Ljubljanska komercialna
družba, Bleiweisova c. 18.

Telefon šte. 16

Ustanovljena 1. 1889

Poštni ček 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana
Prešernova ulica

Stanje vložnega
denarja nad
185 milijonov
dinarjev

Stanje vložnega
denarja nad
740 milijonov
kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli dru-
god, ker jamči zanje poleg lastnega hranilniškega premoženja še mesto Ljubljana
z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej so-
dišča denar nadoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Felix Toman

kamnoseški mojster
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 30

priporoča bogato za-
logo nagrobnih spo-
menikov od marmor-
ja in granita, plošče
za grobnice marmor-
nate plošče za mobi-
lije po najnižjih
cenah,

KUPIM

ogrške, nemške in avstrijske zastavnice, obliga-
cije, prioritete, državne zadolžnice, mestna po-
sojila itd. itd. - Bančni senzal ARNOLD EHREN-
TEIL, Budapest, V. Sas - ucca 28.

LOKOMOBILI

MOTORJI

GATERJI

DIZEL IN SAUGAS
PINI & KAY
KOMPL. ŽAGE

Ugodni plačilni pogoji

Braća Fischer d. d.

Zagreb, Pantovčak 1b

Morsko kopališče

Gradež - Grado

Slovenski penzionat
Villa Lydia v bližini obale

♦

Dobra kuhinja, točna po-
strežba, cene primerne

Naročite „Slovenca“!

TRI

Kaj se prištedi
z uporabo
TRI?

1. Prištedi se mlo, kajti večji del nesnage razkroji TRI.
2. Prištedi se delo in čas. Ni več potrebno, si kvariti prstov, da se dobi čisto perilo, kajti mencanje perila je odveč. TRI razkroja sam od sebe umazanost.
3. Prištedi se tudi na trpežnosti perila, kajti TRI ne vsebuje klor ali drugih razjedajočih snovi, temveč TRI je produkt nafte.

BELI,
pa ne razjedal

TVORNICI ZLATOROG
MARIBOR

Odvetnik

dr. Milan Lemež

je otvoril svojo pisarno
v Ljubljani,
na Cankarjevem nabrežju 1/L

PILE (TURPIJE), RAŠPE

vsakovrstne, izdeluje strokovno ter prevzame
tudi vsa specialna naročila po zmernih cenah

pillarna IVAN FIGAR

Ljubljana, Gosposvetska c. (blizu gost. Novi Svet)

Razpis.

Odbor za zgradbo planinske koče na Kofcah,
podružnica S. P. D. v Trzinu, razpisuje oddajo
sledenih obrtniških del:

1. Zidarska dela; 2. tesarska dela; 3. m-
zarska dela; 4. kleparska, krovna in vodo-
vodna dela; 5. steklarska dela; 6. pečar-
ska dela; 7. pleskarska dela.

Potrebni ofertalni podatki se dobe pri pred-
sedniku stavbnega odseka Antonu Jelencu, Trzin
št. 141, vsak dan med 8. in 10. uro dopoldna.
Ponudbe je vložiti do 1. avgusta 1926.

Odbor za zgradbo koče na Kofcah,
podružnica S. P. D. v Trzinu.

L. Mikus

Mestni trg št. 15

Tvornica dežnikov, zaloga
sprehajalnih palic,

Pozor! DRVA NAJCENEJE

nabavite pri IVAN ŠIŠKA, parketna tovarna in
parna žaga - Ljubljana - Metelkova ulica št. 4

BUKOVI ODPADKI OD PARKET, za 100 kg:
kratki 20 Din, dolgi 15 Din na skladišču. Dostava
na dom pri odjemu vsaj 500 kg po 5 Din za 100 kg.

BUKOVE CEPANICE, suhe, prost. meter:
meter dolge po 140 Din, kratke žagane po 150 Din,
klane po 165 Din, strankam v Ljubljani na dom.

ODDAJA V CELIH VAGONIH:
cepanice 22 Din za 100 kg, okroglice 18 Din 100 kg,
vse franko vagon Ljubljana, glavni kolodvor.

Trgovci, uradi, banke itd., preskrbite si drva po teh
najnižjih cenah! - Na skladišču se oddaja drva tudi
v najmanjših množinah!

Prva žebijarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebijarska zadruga, Kropa (Slovenija) Brzjavke: Zadruga Kropa Telefon interurban: Podnart 2

Žebiji za normalne in ozkotirne železnice - Žebiji za ladje, črni ali pocinkani - Žebiji za zgradbe, les itd. - Žebiji za čevlje - Spojke
za odre in prage - Spojke za ladje in splave - Železne brane - Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebove itd. - Vijaki z maticami -
Podložne pločice - Matice - Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. - Vijačni čepi - Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje - Ilustrovani ceniki na razpolago

Izdeluje lahke transmisije.

Prodaja se samo na debelo trgovcem. Popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline. Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Atala.

Fr. R. Chateaubriand.

Tu je Šakta moral prekiniti svojo povest. Tru-
moma so vstajali v njegovi duši spomini; ugasle oči
so mu s solzami porosile vela lica: tako se dva stu-
denca, skrita v črni globini zemlje, izdasta po vodi,
katera curka iz njiju skozi skale.

O moj sin! je rekel nazadnje: zdaj vidiš, da je
Šakta zelo malo moder, vkljub svoji slavni modrosti!
Ah, moj dragi otrok, ljudje že ne morejo več videti,
ko še morejo jokati! - Več dni je preteklo; hči Sa-
šema je prišla vsak večer, da je z menoj govorila.
Spanec je bežal z mojih oči in Atala je bila v mojem
sreču kakor spomin na šotor mojih očetov.

Sedemnajstega dne našega potovanja smo prišli
ob času, ko pride enodnevica iz vode, na veliko
savano Alašua. Obdajajo jo hribi, ki se izgubljajo
drug za drugim in ki nosijo, segajoč do neba, drug
nad drugim razvrščene gozdove storaksa, citrone,
magnolije in hrasta. Načelnik je zagnal krik, znak
prihoda, in četa se je utaborila ob vznožju hribov.
Mene so odvedli nekoliko proč, na rob enega izmed
tistih znamenitih naravnih vodnjakov Floride. Pri-
vezan sem bil k drevesnemu deblu; en vojniki je ve-
dno čul ob meni. Komaj sem bil nekaj trenutkov na
tem kraju, kar se prikaže pod ambami studenca
Atala. Rekla je muskogulškemu junaku: »Lovec, če
hočeš zasledovati srnjaka, bom pa jaz stražila jet-
nika.« Vojnik je od veselja skakal pri tej besedi po-
glavarjeve hčerke; spustil se je z vrha hriba in v do-
lini je pospešil svoje korake.

O čudnega nasprotja človeškega srca! Jaz, ki sem
tako želel povedati skrivnostne reči tisti, katero sem
že ljubil kakor sonce, sem bil ves prepaden in zme-
den in skoraj raje - mislim - bi bil videl, da bi
bil vržen krokodilom v studenec, kakor da sem se
nahajal tako sam z Atalo. Hči pustinje pa je bila

ravnatoko zbegana kakor njen jetnik; oba sva mol-
čala; bogovi ljubezni so nama bili vzeli besedo. Na-
zadnje, ko je zbrala vso moč, je rekla Atala: »Vojnik,
le lahko si zvezan; z lahkoto moreš uiti.« Pri teh be-
sedah sem odgovoril: »Lahko zvezan, o deva...!«
Nisem vedel, kako bi končal. Atala se je nekaj hi-
pov obotavljala, potem pa je rekla: »Reši se!« In od-
vezala me je od drevesnega debla. Prijel sem vrv,
del sem jo v roko devi in sem jo prisilil, da so se
njeni lepi prsti ustavili na mojem lancu. »Vzemi!
Vzemi!« sem vzkliknil. - »Ti si nespameten,« je re-
kla Atala z ginjenim glasom. »Nesrečnež! Ali ne veš,
da te sežgô? Kaj zahtevaš? Ali pač veš, da sem hči
strašnega Sašema?« - »Bilo je enkrat,« sem odgo-
voril s solznimi očmi, »ko je tudi mene v bobrovi
koži nosila mati. Moj oče je tudi imel lepo kožo in
njegove črede so pile vodo iz tisoč potokov, toda se-
daj tavam brez domovine po svetu. Ko me ne bo več
med živimi, ne bo noben prijatelj vrgel šopa trave na
moje truplo, da bi ga branil pred muhami. Za truplo
nesrečnega tujca se nikdo ne briga.«

Te besede so genile Atalo. Njene solze so padale
v studenec. »Oh,« sem živahno rekel, »če bi tvoje
srce tako govorilo kakor moje! Ali ni puščava svo-
bodna? Ali nimajo gozdovi še skrivališč, kjer bi se
skrila? Ali je treba otrokom koč toliko stvari, da so
srečni? O dekle, lepša od prvih ženinih sanj! O
moja ljubljanka, opogumi se in pojdi za mojimi ko-
raki!« To so bile moje besede. Atala mi je z nežnim
glasom odgovorila: »Moj mladi prijatelj, ti si se na-
učil jezika belokožcev; lahko je varati Indijanko.«
- »Kaj!« sem vzkliknil, »imenuješ me svojega mla-
dega prijatelja! Če ubog suženj...« Jaz sem ognje-
vito odgovoril: »En poljub naj ga zagotovi tvoje zve-
stobe!« Atala je uslišala moje prošnje; kakor se zdi,
da mlad srnjak visi na cvetlicah rdečih lian, ki jih
na strmem gorskem obronku s svojim nežnim jezi-
kom trga, tako sem obstal, viseč na ustnicah svoje
ljubljence.

Oh, moj dragi sin, radost je zelo sorodna bolesti.

Kdo bi bil mogel misliti, da naj bi bil trenutek, v ka-
terem mi je dala prvo poročstvo svoje ljubezni, tudi
trenutek, v katerem naj bi mi uničila moje upe? Po-
beljeni lasje starega Šakte, kako je bilo vaše začu-
denje, ko je hči Sašemova izgovorila te besede:
»Lepi jetnik, neumno sem se tvoji prošnji vdala;
toda kam naju bo pripeljala ta strast? Moja vera me
loči od tebe za vedno... O mati moja! Kaj si storila?«
Atala je mahoma umolknila in obdržala na ustnicah
neko usodepolno skrivnost, ki jo je bila že skoraj iz-
dala. Njene besede so me spravile v obup. »Torej do-
bro,« sem vzkliknil, jaz bom ravnatoko neusmiljen
kakor ti: ne bom bežal. Videla me boš v okviru
ognja; slišala boš cvrčanje mojega mesa in polna boš
veselja.« Atala je stisnila moji roki med svoji ter je
vzkliknila: »Ubogi mladi malikovelec, ki se mi res
smiliš. Hočeš torej, da izjočem celo svoje srce? Kaka
škodla, da ne morem s tabo bežati! Nesrečna je bila
tvoja mati, o Atala! Zakaj se ne vržeš krokodilom v
studenec?«

V tem so se začeli krokodili, ker se je sonce že
bližalo zatonu, oglašati s svojim rjojenjem. Atala
mi je rekla: »Zapustiva ta kraj.« Peljal sem hčer
Simaganovo ob vznožju gričev, ki so tvorili cele zalive
zelenja, pošiljajoč svoja predgorja v savano. Vse v
pustini je bilo tiho in krasno. Storklja je klopotala
v svojem gnezdu; gozdovi so odmevali enoličnega
petja prepelice, piskanja papig samic, tuljenja bivolov
in rezgetanja siminolskih konj.

Najina hoja je bila čisto tiha. Stopal sem poleg
Atale; držala je konec vrvi, ki sem jo prisilil, da ga
je prijala. Včasih sva jokala, včasih sva se poskušala
smejati. Enkrat sva gledala proti nebu, drugič proti
zemlji, pazljivo sva poslušala petje ptic, včasih sva
kazal na zahajajoče sonce, nežno sva stiskala roki,
prsa so včasih silno valovala, drugič so bila zopet
mirna, ime Šakte in Atale je bilo od časa do časa
sladko izgovorjeno. O prvi izprehod ljubezni! Tvoj
spomin mora biti pač mogočen, da po tolikih letih
nesreče še ganeš srce starega Šakte.

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv.
J. O. Curwood, Kazan, volti pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. 20. zv.
Ed. About, Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din. 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda.
30 Din, vez. 40 Din. 22. zv. Otroka kapitana Granita. Popotovanje okoli sveta. Roman
v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

PRIKLADNA OBUTEV ZA POLETJE

VAM POVEČA UŽITEK POČITNIC V MESTU, NA DEŽELI IN V KOPALIŠČU.

PONOVNO ZNIŽANE

CENE

MOD. 14155 OD PLATNA
BELE, SIVE, BEŽ.

D. **79.**
PRE DIN. 99.-

D. **169.**
PRE DIN. 199.-

MOD. 15555 OD KOŽE
CRNE, ŽUTE.

MOD. 2137 OD PLATNA
BELE, SIVE.

DIN.
99.
PRE DIN. 129.-

MOD. 1555 OD KOŽE
CRNE.

DIN.
129.

Nota

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzoiav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon štev. 57, 470 in 979

Račun poštino ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000.—, vloge nad Din 250,000.000.—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Sales deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vložne knjižice, — Direktne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.